

NÉVMAGYARÁZATOK ÉS NÉVMUTATÓ

Abdul Kerim (1811—1885) — török pasa, hadvezér. Részt vett a krími háborúban, Szebasztopol ostromában, és mint hadügyminiszter érdemeket szerzett a török sereg újjászervezése körül. Az 1877—78-i orosz háború kitörése küszöbén a törökbarát magyar ifjúság díszkard átnyújtásával fejezte ki iránta való tiszteletét. De mivel az oroszok átkelését megakadályozni nem tudta, visszahívták, és Lemnosz szigetére száműzték. — 206—208

Ábrányi Kornél ifj. (1849—1913) — politikus, hírlapíró, író. Sokáig munkatársa volt a *Pesti Naplónak*, később tulajdonosa és szerkesztője. A koalíciós kormány megalakulása után, 1906-ban miniszteri tanácsosi ranggal a sajtóiroda főnökévé nevezték ki. — 331—338

Ábrányi Lajos (1849—1901) — festőművész, főleg arcképeket festett. — 326—344

Ady Endre (1877—1919) — 112, 290, 421—432

Ágai Adolf (1836—1916) — humorista, író és újságíró. A *Borsszem Jankó* című élclap alapítója és szerkesztője. Csicseri Bors, Mokány Berci, Sanyaró Vendel, Seiffensteiner Salamon, Porzó stb. álneveken írt humoreszkjei, tárcalevelei és kultúrtörténeti értékű visszaemlékezései népszerűek voltak. — 7, 71, 106, 418

Albrecht főherceg (1817—1895) — Habsburg-főherceg, tábornagy, I. Ferenc József nagybátyja, a Monarchia konzervatív katonai vezető körének befolyásos tagja. A leggazdagabb földbirtokosok egyike. 1848-ban Ausztriában és Olaszországban részt vett a forradalom

- fegyveres leverésében. 1851-től 60-ig Magyarország kormányzója és katonai parancsnoka volt. — 151
- Almásy Pál* (1818—1883) — szabadelvű ellenzéki politikus, 1848-ban házelnök, az 1849 decemberi országgyűlésen ő hirdette ki Magyarország függetlenségét. A szabadságharc leverése után Párizsba emigrált. Később egyénileg kért kegyelmet, és hazatért Magyarországra. 1864-ben belesodródott a Nedeczky István által kezdeményezett összeesküvésbe. Az összeesküvés résztvevőit várfogságra ítélték, és Olmützbe vitték. Almásy rövid idő múlva szabadlábra került, és a kiegyezés után hazatért magyarországi birtokaira. — 562
- Amundsen, Roald* (1872—1928) — norvég sarkkutató. 1911-ben elsőnek érte el a Déli-sarkot. 1928-ban, Nobile olasz sarkkutatót keresve, repülőszerencsétlenség áldozata lett. — 380
- Andrássy Géza* gróf (1856—?) — nagybirtokos, képviselő, nagy sportember, vadász; a lovaspolót honosította meg Magyarországon. — 406, 494, 501
- Andrássy Gyula* gróf (1823—1890) — politikus, államférfi. Előbb Széchenyi, majd Kossuth híve. Az 1848—49-es szabadságharcban fegyverrel vett részt. 1851-ben távollétében halálra ítélték. Később megtagadja a szabadságharcot, és Párizsban cikket ír az Ausztriával való megegyezés mellett. Amnesztiát nyert, és 1858-ban hazatért. Az 1861-i és az 1865-i országgyűlésen Deák állásfoglalását támogatta. A kiegyezés után ő lett az első miniszterelnök és egyben honvédelmi miniszter. 1871—79 között a Monarchia külügyminisztere. Németbarát, oroszellenes, a balkáni terjeszkedést célzó külpolitikája később Magyarország számára végzetesnek bizonyult. — 6, 193, 327, 349, 351
- Andrássy Manó* gróf (1821—1891) — nagybirtokos, képviselő. 1848-ban Tolna vármegye főispánja. Részt vett a pákozdi csatában. Sikerült külföldre menekülnie, beutazta Kínát és Indiát, utazásairól és vadászatairól könyvet ad ki. A kiegyezés után Gömör vármegye főispánja lett. — 536, 562
- Apponyi Albert* gróf (1846—1933) — nagybirtokos, konzervatív politikus. 1872-től különböző pártok képviselője. 1891-től a Nemzeti Párt vezére. 1904-től az első világháború végéig a Függetlenségi Párt egyik

- vezetője. 1906-tól 1910-ig a koalíciós kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere. Szerzője volt a nemzeti-ségek fokozott elnyomására irányuló iskolatörvénynek. Az első világháború után az 1920. évi párizsi békekonferencián a magyar küldöttség vezetője. A Horthy-korszak idején többször képviselte Magyarországot a Népszövetségben. Ismert volt szónoki képességéről és nagy nyelvtudásáról. Politikájában mindvégig a klerikális-legitimista irányzat híve volt. — 335
- Arany János* (1817—1882) — 33—38, 41, 314—322, 431
- Árpád* (?—907) — magyar fejedelem, a honfoglaló törzsszövetség vezetője, a róla elnevezett uralkodóház alapítója. Nevéhez fűződik a magyarok honfoglalása. — 466
- Attila*, hun uralkodó (ur. 433-tól 453-ig) — Minthogy Attila székhelye a Tisza vidékén volt, és egy századdal későbbi krónika azt írja, hogy egy folyó medrébe temették, sírját is ott keresik. — 149
- Auersperg-család* — régi grófi és hercegi család. Az első Auersperg, akiről említés történik, Auersperg Adolf, 1050 körül élt. A család a XVI. században bárói rangot, a XVII. században grófi, a XVIII. században pedig hercegi címet nyert. — 237
- Bach Sándor gróf* (1813—1893) — 1849-től 59-ig Ausztria teljhatalmú belügyminisztere. Belügyminisztersége tíz évét, az önkényuralom és rendőrterror éveit róla nevezték el „Bach-korszak”-nak. — 272, 448, 604, 608, 609
- Baich Péter* — bácskai földbirtokos — 50, 187
- Bajza Lenke* (1840—1905) — író, Bajza József lánya. A főúri és polgári szalonok életének termékeny, egykor nagyon népszerű, de irodalmilag értéktelen regényírója. — 117, 262, 323—330, 344, 380
- Bajza József* (1804—1858) — költő, irodalmunk első nagy kritikusa. Kisfaludy Károly halála után átvette az *Aurora* szerkesztését, majd Toldy Istvánnal és Vörösmartyval együtt szerkesztette az *Athenaeum* című folyóiratot. Két ízben igazgatója volt a Nemzeti Színháznak. Szabadságharc után írt versei a zsarnokság gyűlöletéről, a forradalomhoz való hűségéről tesznek tanúságot. — 329

- Bálint* Lajos — újságíró, műkritikus és dramaturg. Az 1910-ben alapított *Világ* című napilap első szerkesztője. — 405
- Balkay* — a váci börtön igazgatója, öngyilkos lett. — 440, 580, 582, 585, 586
- Bálóné* — előbb szegedi, majd pesti kocsmárosné. — 155
- Banda* Marci — Nógrád vármegyei cigányprimás. — 86
- Baltazzi*, Arisztid — Ausztriában élő görög származású sportember, versenystálló-tulajdonos; az osztrák Jockey Club egyik vezetője, Rudolf trónörökös bizalmas embere volt. — 100—102, 104
- Balzac*, Honoré de (1799—1850) — 416, 437, 441, 568
- Barabás* Miklós (1810—1898) — festőművész és grafikus. Különösen arcképei maradandóak. Korának legismertebb íróit, művészeit, politikusait (Széchenyi Istvánt, Kossuthot, Petőfit, Bemet stb.) örökítette meg. Krúdy, Barabás ismert Petőfi-portréjára céloz. — 276, 561
- Barna* Izidor (1860—1911) — újságíró, költő. Költeményeit *Buborékok* címmel adta ki. — 397
- Baross* Gábor (1848—1892) — kiemelkedő gazdaságpolitikus, 1886-tól 92-ig közlekedésügyi-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter. Nevéhez fűződik a vasútvonalak nagy részének államosítása, a magyar vasúti zónadíj szabás megteremtése. — 213, 215, 216
- Bartha* Miklós (1848—1906) — politikus, szónok és politikai író, a függetlenségi politika egyik legkíméletlenebb, legerősebb harcosa. Írt szépirodalmi műveket is. Hosszú ideig a *Magyarország* vezércikkírója volt. — 154
- Bartók* Lajos (1851—1902) — költő, hírlapíró, színműíró; Jókai-val együtt szerkeszti az *Ústököst*; a *Bolond Istók* című élc lap szerkesztője. Néhány évig képviselő is volt függetlenségi programmal. — 357, 411, 459
- Bartos* Andor (1865—?) — jogász, képviselő, írt szakcikkeken kívül egy-két színművet is. — 48
- Barzini*, Luigi (1880—?) — olasz hírlapíró; az orosz—japán háborúban mint harctéri tudósító vett részt. Erről szóló művének *La battaglia di Mukden* (A mukdeni csata) nagy sikere volt. Másik feltűnést keltő munkája: *Pekingtől Párizsig automobilon*, amelyben

- hatvannapos versenyútját érdekesfeszítőben írja meg. Erre az útra céloz Krúdy. — 423
- Basch* Árpád (1873—1944) — festőművész, a *Magyar Geniusz* művészeti részének szerkesztője volt, plakát-festészettel is foglalkozott. — 172
- Báthory* Zsigmond (1572—1613) — Erdélyi fejedelem. — 22
- Batthyány* Elemér gróf (1847—1932) — Batthyány Lajos, az első felelős magyar minisztérium elnökének fia Sportember, nagy vadász, neves lótenyésztő és utazó. — 65, 120, 438
- Beksics* Gusztávné, Bogdanovich Krisztina [írói álnéven Bogdanovich György] (?—1903) — író, írt verseket, elbeszéléseket és utirajzokat, mielőtt férjhez ment volna Beksics Gusztávhoz, a Nemzeti Színház tagja volt. — 365, 380
- Béla* IV. király (ur. 1235—1270) — Árpád-házbeli magyar király. — 566
- Beleznai* Sámuel (?—1818) — ifjúkorában katonáskodott, később Pest vármegye táblabírája lett. Fia lőtte agyon. — 53
- Bem* József (1795—1850) — lengyel katonatiszt, szabadsághős, magyar honvédtábornok, az 1830-as lengyel forradalom és a magyar szabadságharc legendás híró tábornoka. — 145
- Bencs*-család — Szabolcs megyei nemesi család. — 450
- Bencs* Kálmán (1884—1934) — 1909 óta Nyíregyháza szolgálatában állt, 1918-ban a város polgármestere lett. — 451
- Benczi* Gyula — nyírségi cigányprímás. — 51, 57, 85—87, 89, 147, 482, 483
- Benedek* Aladár [Náray Iván költői neve] (1843—1915) — több szépirodalmi lapot szerkesztett, borongós hangú költeményei a 60—70-es években népszerűek voltak. — 181, 357, 372, 380, 382, 590
- Benes* János (1854—1907) — újságíró, egy ideig az *Egyetértés* szerkesztője. — 398
- Beniczy* Ferenc (1833—1905) — államtitkár, főispán, 1888-tól az állami színházak igazgatója. Bajza Lenke férje. — 326

- Beniczky* Miksa — ügyvéd, az 1848—49-es szabadságharcban mint honvéd vett részt, később ügyvédi irodát nyitott Nyíregyházán. 1889 és 1892-ben a nyíregyházi kerület országgyűlési képviselője lett függetlenségi programmal. — 16, 167
- Beniczkyné* — ld. Bajza Lenke
- Benyovszky* Móric (1741—1786) — híres magyar utazó és kalandor, vakmerő katona, aki a hétéves háborúban tünt ki merészségével. Sok viszontagság után Madagaszkár királya lett. Kalandjaiban hű kísérfője legénye, Rontó Pál. — 75, 366
- Berger* Mácsi — a Király utcai Berger pince, a Kék Macska mellett az első varieté-típusú mulató tulajdonosnője. — 233
- Berinkei* Dénes (1871—1948) — ügyvéd. Az 1918-i magyar októberi polgári demokratikus forradalom után igazságügyminiszter Károlyi Mihály kormányában, 1919. január 1-től március 20-ig, a Tanácsköztársaság kikiáltásáig miniszterelnök. — 111
- Berkes* Béla — cigányprímás. — 57, 61, 64, 86, 90
- Berkes* Lajos (1827—1885) — cigányprímás. Aszódon Podmaniczky báróéknál muzsikált, majd 1871 óta Pesten. 1873-ban a Walesi herceg előtt játszott, akinek meghívására Londonba is elutazott. — 550, 560
- Bernfeld* Bárány Jónás (?—1890) — debreceni rabbi, Krúdy tévesen Ignácnak nevezi. — 432
- Berzeviczy* Ádám (?—1924) — I. Ferenc József tábornoka és főpálcamestere, Erzsébet királynét több ízben kísérte utazásaiban, így 1898-ban a királyné utolsó, tragikus svájci tartózkodása alatt is kíséretében volt. — 219—230
- Berzsenyi* Dániel (1776—1836) — a XIX. század elejének nagy magyar költője. Fő műfaja az óda. Eleinte a napóleoni háborúkkal kapcsolatos nemesi-nemzeti lelkesedés, az erkölcs és a hősiesség antik módon idealizált erényei hatják át műveit. Később a felvilágosodás eszméinek hatására bírálja a hazai nemesség parlagi életét; az emberi ész hatalmát magasztalja. — 445
- Bessenyei* György (1747—1811) — író, az új magyar irodalom első nagyszabású egyénisége, aki a bécsi magyar testőrség tagjaként megismerkedve a francia

felvilágosodással, munkáiban (*Ágis tragédiája, Magyarság, Jámbor szándék, A filozófus* stb.) hirdette irodalmunk felvilágosodott szellemű megújulásának szükségességét. — 445

Bizay Mihály (?–1888) — Békés megyei gazdag kereskedő családból származott, apja őt is kereskedőnek szánta, ő azonban a semmittevést választotta, vénségére jókedvű földbirtokosok tányérnyalója lett. A „nemzet bárója” elnevezés úgy ragadt rá, hogy nevét B. Zaynak írta. Különben Balatonfüred eleven reklámja volt, vagy negyven nyarat töltött ott, a fürdőhely-tulajdonos Benedek-rend költségén. — 183, 312, 436, 608

Blaha Lujza [családi nevén Reindl] (1850—1926) — színésznő, „a nemzet csalogánya”. 1872-től a Népszínház, majd a Nemzeti Színház tagja lett. 1875-ben az újonnan megnyíló Népszínházhoz szerződött, legnagyobb sikereit népszínművekben érte el. — 307—313, 327

Blondin, Charles (1824—1897) — világhírű artista, a Niagara-vízesés fölött 50 méter magasban kifeszített kötélen többször is átment, utoljára falábakon. — 327

Bodnár Zsigmond (1839—1907) — egyetemi tanár, irodalomtörténész és filozófus. A történelmet, irodalmat és politikát sajátos szempontból nézte: szerinte mindenben ugyanaz a ritmikus hullámmozgás mutatkozik, az eszmeerő mozgása. Erre utal Krúdy megjegyzése. — 193

Bolfras, Arthur báró (1838—1922) — I. Ferenc József szárnysegédje, táborszernagy. — 92, 593

Bosznay István — debreceni kereskedő. — 431

Bothmer Jenő báró — huszártiszt, a századforduló társasági életének nagy erejéről hírhedt alakja. — 494, 498, 508, 511, 512

Boz — ld. Dickens

Braganza — Portugália és Brazília volt uralkodócsaládja, 1853-ban trónvesztett lett. — 50

Bratfisch — bécsi fiákeres. — 26 — 29

Braun Sándor (1866—1920) — író, újságíró. 1894—1905 között a *Budapesti Napló* felelős szerkesztője. 1905 után a *Nap* című lap főszerkesztője. — 71

Bródy Sándor (1862—1924) — a századforduló egyik legtermékenyebb regény-, elbeszélés- és drámaírója.

- Mélységes részvétellel írja le a szegények, szenvedők, elesettek életét. — 41, 74, 111
- Bulcsu Károly** (1823—1865) — tanár, költő, több gyászbeszéde és sírverse jelent meg. — 268, 269
- Bulyovszky Gyuláné, Szilágyi Lilla** (1833—1909) — színművésznő, író, Bulyovszky Gyula író felesége. Németországban, Franciaországban is szerepelt. 1875-ben visszavonult a színpadról. Színmű, novella és utirajz-fordításai a korabeli folyóiratokban jelentek meg. — 261
- Bunkó Ferenc** (1814—1889) — népszerű cigányprimás, mint honvéd-karmester részt vett a szabadságharcban, később Egerben, majd Pesten működött. Megfordult a nagy európai fővárosokban is. — 86
- Buza Barna** (1873—?) — ügyvéd, hírlapíró, függetlenségi párti politikus. Az 1918-i polgári demokratikus forradalom idején előbb Károlyi Mihály kormányának, majd a Berinkey-kormánynak földművelésügyi- és igazságügy-minisztere. Nevéhez fűződik az a föld-reform törvény, amely az ötszáz holdon felüli nagybirtok felosztását rendelte el. — 113
- Büttner Lina** (1846—1917) — korának kedvelt ifjúsági íróője volt. — 380
- Byron, George Noel Gordon** (1788—1824) — az angol romantika nagy költője. Elbeszélő költeményeinek (*Childe Harold*, *Don Juan*) és drámáinak (*Kain*, *Manfréd*) a magyar irodalomban is nagy hatásuk volt. Részt vett a görög szabadságharcban, Görögországban halt meg maláriában. — 41, 268, 333, 359, 438
- Carola Cecilia** [családi néven Szabó Karola] — varietédíva; a 90-es években Pest varietévilágának kedvence. Először a Purgmayer Orfeumban, később a Somosy Orfeumban lépett fel. — 125, 233
- Cervantes, Saavedra Miguel de** (1547—1616) — spanyol író, a spanyol irodalom legnagyobb alakja. Világhírű regényét a *Don Quijótét* a börtönben kezdi írni. — 336, 585
- Cholnoky Viktor** (1868—1912) — író, újságíró; a *Pesti Napló* segédszerkesztője, jelentős novellista. — 414, 417
- Cinka Panna** (kb. 1711—1772) — cigány hegedűs. Lányi

- János gömöri földbirtokos taníttatta. Az általa szervezett cigánybandával járta az országot. A neki tulajdonított zeneművek többsége a XIX. század elejéről származik. — 85
- Cziráky* Margit grófnő — Esterházy Miklós felesége. — 48
- Czóbel* Minka (1859—?) — költőnő. Költeményei a múlt század végén jelentek meg szépirodalmi lapjaikban, majd önálló kötetekben is. — 170
- Czyzewsky* Iovag — József főherceg orvosa. — 35
- Czajthay* Ferenc (1862—1940) — hírlapíró, hosszú ideig a *Budapesti Hírlap* szerkesztője. — 7
- Csanak* József — debreceni fűszerkereskedő. — 431
- Csapó* Mária (1832—1896) — költeményei és elbeszélései az egykorú szépirodalmi lapokban és folyóiratokban jelentek meg. — 262, 276
- Csathó* Aurél (1872—1926) — hírlapíró, a *Pesti Napló* munkatársa, 1898-ban megalapította a *Pol. Értes.* című közlönyt, melynek haláláig kiadója és szerkesztője volt. — 71
- Csáthly* Ferenc — debreceni könyvkereskedő. — 431
- Csávolszky* Lajos (1841—1909) — hírlapíró, politikus, 1874-ig a balközépről támatta a Deák-pártot és a kiegyezést. 1869-ig Jókai lapjának, a *Honnak* főmunkatársa, majd az *Ellenőr* munkatársa, 1872-ben képviselő lett. 1874-ben a Függetlenségi Párthoz csatlakozott, és attól kezdve 1899-ig a párt legjelentősebb lapját, az *Egyetértést* szerkesztette. — 165, 180—182, 393—397
- Csemegi* Károly (1826—1899) — konzervatív büntető jogász, kúriai bíró, igazságügyi államtitkár volt. A magyar büntető törvénykönyv, az ún. *Csemegi Kódex* megalkotója. — 240
- Csermák* — cigányprímás dinasztia. — 86
- Csicseri* Bors — ld. *Ágai* Adolf
- Csillag* Anna — hajnövesztő szerek gyártója a század végén; földig érő haja jó reklám volt kenőcseinek. — 220, 326, 330
- Csokonai* Vitéz Mihály (1773—1805) — 88, 423, 430, 431
- Csukássy* József (1841—1891) — több lap szerkesztője, a *Budapesti Hírlap* egyik alapítója, kiadótulajdonosa és szerkesztője; műfordító. — 253

- Damjanich János* (1804—1849) — a szabadságharc vitéz tábornoka, a tizenhárom aradi vértanú egyike. — 145
- Damjanich Jánosné, Csernovics Emília* (1829—1909) — Damjanich János özvegye. Húszéves korában jutott özvegyeségre, de férje emlékét haláláig őrizte. — 368
- Dániel pap* — ld. Papp Dániel
- Dankó Pista* (1858—1903) — cigányprímás, a századforduló legnépszerűbb nótaszerzője. Több mint négyszáz dalt és számos népszínműhöz dalbetétet írt. — 159
- D'Artagnan* — ld. Vay Sarolta
- Deák Ferenc* (1832—1876) — 145, 162, 177, 193, 385, 400
- Dégenfeld-család* — régi német nemes család, a család első képviselője Dégenfeld Konrád volt, aki 1360-ban halt meg. A magyarországi ág 1810-ben kapott magyar grófságot. — 437
- Dégenfeld Schomburg József gróf* (1847—1927) — 1883—1901 között Hajdu vármegye és Debrecen városának főispánja volt. — 7
- Déri Gyula* (1854—1919) — hírlapíró; több lap, többek között a *Budapesti Újság*, az *Egyetértés* szerkesztője, regényeket is írt, Petőfi Zoltán életének megírója. — 48, 156, 395, 396
- Déryné, Széppataki Róza* (1793—1872) — színésznő; 1815-től 37-ig vándorszínészekkel bejárta az országot. Hosszabb ideig játszott Miskolcon, Kolozsvárott és Kassán. 1837-ben a Nemzeti Színház szerződtette, de nemsokára ismét vidékre távozott. Kitűnő naiva, komika és énekesnő volt. *Déryné naplója* címmel kiadott emlékirata fontos színészettörténeti forrásmunka. — 424
- Dickens, Charles* (1812—1870) — angol író, a XIX. század nagy realista regényírója. Első satirikus riportjai 1836-ban jelentek meg Boz álnéven. Népszerűvé *Pickwick club* című regénye tette. Műveiben (*Twist Olivér, Karácsonyi ének, Nicholas Nickleby, Dombey és fia, Nehéz idők, Kis Dorrit*) új, erőteljes formában bírálja a kapitalista társadalmat, ábrázolja a nagyváros életét, a munkások nyomorát, a dologházakat, az adósok börtönét, a kegyetlen iskolai rendszert stb. — 9, 118, 119, 156, 601
- Dienes Márton* (1866—?) — hírlapíró, az *Egyetértés*

felelős szerkesztője, majd a *Független Magyarország* megalapítója lett; megvesztegetési ügyvel kapcsolatban botrányba keveredett, kivándorolt Amerikába, itt William Warm álnéven magyar újságot szerkesztett. — 7, 398

Dosztojevszkij, Fjodor Mihajlovics (1821—1881) — nagy orosz regényíró, műveit a lélektani elemzés jellemzi. Legkiválóbb regényei: *Bűn és bűnhődés*, *Karamazov testvérek*. — 59, 171, 590

Draga, Masina — szerb királyné, Sándor szerb király felesége, 1903-ban férjével együtt katonatiszti összeküvés áldozata lett. — 136

Dumas, Alexandre [az idősebb] (1803—1870) — a múlt század egyik legtermékenyebb és legnépszerűbb romantikus francia regényírója: a *Három testőr*, *Húsz év múlva*, *Monte Christo* és több kalandos történelmi regény szerzője. — 61, 102, 234

Dungyerszky György — bácskai nábob. — 584

Eduard király (1841—1910) — Viktória királynő fia, 1901-től 1910-ig VII. Edward néven Nagy-Britannia és Írország királya. Walesi herceg korában többször járt Magyarországon. — 62, 64, 94, 115—125, 131, 143, 241, 328, 468, 483, 604

Elek Gusztáv — honvéd huszárezredes, földbirtokos, nagy párbajozó, Reviczky Szevér újságíró párbajban agyonlőtte. — 468, 470—473, 506, 507, 511

Emich Gusztáv (1814—1868) — híres pesti könyvkiadó, tevékenysége elősegítette reformkori irodalmunk kibontakozását. Ő vette meg és adta ki Petőfi költeményeit. — 276, 333, 336, 342

Emin pasa [valódi nevén Eduard Schnitzer] (1840—1892) — német orvos, Afrika-kutató. A Nílus forrásvidékén H. Stanley-vel végzett kutatásai során megállapították az Edward-tó lefolyását. 1890-től részt vett a hajdani német Kelet-Afrika gyarmatosításában, ott arabok ölték meg. — 423

Ena királyné (1887—?) — XIII. Alfonz spanyol király felesége, Viktória angol királynő unokája. — 128

Eötvös József báró (1813—1871) — író, költő, államférfi. A magyar kritikai realizmus első nagy alakja. 1848-ban

a Batthyány-kormányban vallás- és közoktatásügyi miniszter, de a forradalmi fejleményektől megriadva elhagyta az országot. 1867-ben újból vallás- és közoktatásügyi miniszter lett, megalkotta az általános és kötelező népoktatási és a zsidók egyenjogúsításáról szóló törvényt. Regényeivel (*A Jalu jegyzője, Magyarország 1514-ben*) a realista magyar regény fejlődését indítja el. — 145, 403

Eötvös Károly (1842—1916) — író, hírlapíró, ismert ügyvéd, kiváló szónok, a Függetlenségi Párt politikusa. Bátor, harcos humanistának mutatkozott az ún. tiszaszlári vérvád perben (1883), mint a gyilkossággal vádolt zsidók védő ügyvéde. A per anyagát *A nagy per* című regényszerű művében dolgozta fel. — 378, 385—391, 608

Erdélyi Gyula (1851—1912) — a 70-es és 80-as évek idején több budapesti lap munkatársa volt, s nagyszámú szépirodalmi tárcát, verset és elbeszélést írt. A *Keresztények Lapját* Szemere megbízásából szerkesztette. — 73

Ereky Károly (1878—?) — politikus és közgazdasági író, a Friedrich-kormányban közéleti miniszter volt; 1920—22 között nemzetgyűlési képviselő. — 395

Erényi Nándor (1879—?) — hírlapíró, a *Magyar Színpad* című színházi napilap kiadója és felelős szerkesztője, a *Világ* szerkesztője. — 404

Erzsébet királyné (1837—1898) — Wittelsbach bajor hercegnő, 1854-től I. Ferenc József felesége, osztrák császárné, 1867-től magyar királyné. A magyar uralkodó osztályok képviselőivel teremtett jó kapcsolatai révén elősegítette az 1867-i kiegyezést. Egy Luccheni nevű olasz anarchista ölte meg Genfben. — 21, 90, 117, 145, 193, 219, 224, 225, 227, 228, 326, 327, 382, 463, 466, 598

Esterházy Antal gróf (1676—1722) — kuruc hadvezér. 1703-ban még császári ezredes volt, 1704-ben a Rákóczi-szabadságharchoz csatlakozott, több sikeres hadjáratot vezetett. Rákóczit elkísérte Lengyel-, Francia- majd Törökországba. Rodostóban is halt meg. — 189

Esterházy-család — a legnagyobb arisztokrata családok egyike. 1884-ben a főrendiháznak csaknem húsz Esterházy volt a tagja. Tatán a fényes Esterházy-kastélyt

- Esterházy Miklós József herceg emelte. — 43—47, 129, 184, 185, 188
- Esterházy* gárdaezredes — a walesi herceg kísérfje. — 62, 115, 120
- Esterházy* Miklós gróf (1711—1764) — Sáros megyei főispán, koronaőr, szentpétervári nagykövet. — 86
- Esterházy* Miklós herceg (1869—?) — az államtudományok doktora, Sopron vármegye főispánja, főrendiházi tag. 1898-ban vette feleségül Cziráky Margit grófnőt. — 47, 48
- Esterházy* Miklós József gróf (1839—1897) — a múlt század 60-as és 70-es éveinek egyik leghíresebb úrlovasa volt. — 47, 461—467
- Esterházy* Niki — lásd *Esterházy Miklós József gróf*
- Esterházy* Pál gróf — huszártiszt, az első világháborúban halt meg. — 47, 49—51, 89, 187, 188, 190, 191
- Eszéki* Irma — Eszéki, nyíregyházi törvényszéki bíró lánya. — 383, 384
- Fabinyi* Teofil (1822—1908) — 1886—89 között Tisza Kálmán kormányában igazságügyminiszter. — 163
- Faragó* József (1866—1906) — festő és grafikus; a *Borsszem Jankó*, később a *Kakas Márton* rajzolója, különösen politikai jellegű karikatúrái voltak népszerűek. — 106
- Faure*, François Félix (1841—1899) — francia polgári politikus. 1895-től 1899-ig francia köztársasági elnök. — 228, 335
- Féher* Jenő (1881—?) — növény- és állatbiológus, tanár — 159
- Fejérváry* Géza báró (1833—1914) — tábornaszernagy, I. Ferenc József bizalmas embere. 1884-től 1903-ig honvédelmi miniszter, 1905—1906-ban pedig az ún. darabont-kormány miniszterelnöke. A koalícióba tömörült pártok ellen a leplezetlen erőszakhoz folyamodott. — 593, 613—618
- Fényes* László (1871—1945) — hírlapíró, politikus. 1918-ban, az októberi polgári demokratikus forradalom idején a Károlyi-párthoz tartozott. Az ellenforradalom idején Tisza István megölésében való bűnrészességgel

- vádolták, de felmentették. Mint a *Népszava* munkatársa a fehérterror gyilkosságaira igyekezett fényt deríteni. Az üldözések elől külföldre emigrált. — 396, 397
- Ferenc József*, I. (1830—1916) — 5, 16, 18, 19, 22, 23, 25, 30, 45, 46, 49, 50, 57, 59, 67, 69, 74, 75, 79, 80, 92—100, 117, 122, 127, 128, 143, 176, 192, 198, 219, 222—224, 228, 231, 233, 246, 247, 288, 326, 327, 329—336, 340, 341, 343, 344, 351—353, 356, 364, 378, 415, 462, 463, 469, 491, 549, 582, 588, 589, 591, 593—596, 613—617
- Ferenczy Ida* (1846—1928) — Erzsébet királyné udvarhölgye, bizalmasa, utazásainak kísérője. — 225, 334, 598
- Ferenczy Teréz* (1830—1853) — költőnő; bátyja a szabadságharcban elesett, ezért és szerelmi csalódásai miatt öngyilkos lett. — 268, 269
- Ferdinánd*, I. (1503—1564) — az osztrák Habsburg-dinasztia megalapítója, 1526-ban a pozsonyi gyűlésen Szapolyai Jánossal szemben magyar királlyá választották. — 99
- Festetich Tasziló* herceg (1850—?) — házassága által rokonságba került Európa uralkodóházaival; versenystállója világhírű volt. — 234, 433
- Feszty Árpád* (1856—1914) — festőművész, a századforduló külsőleges, ünnepi festészetének jellegzetes képviselője. A Városligetben volt felállítva híres körképe, a *Magyarok bejövelele*, mely a második világháborúban elpusztult. — 154
- Feszty Árpádné, Jókai Róza* (1861—1936) — festőművésznő, Jókainé, Laborfalvi Róza unokája, Jókai fogadta örökbe. — 27
- Figyelmessy Fülöp* (1820—1907) — honvédeztredes, Kossuth bizalmas embere; az olasz—magyar légióban is harcolt Garibaldi seregében. Többször meglátogatta Kossuthot, halálos ágyánál is mellette volt. — 194
- Firduszi*, Firdauszi, Abul Kaszim (kb. 935—kb. 1020) — a tadzsik nép legnagyobb költője, a perzsa irodalom kiemelkedő klasszikusa. Hatalmas hősi eposza, a *Sáhnáme* (Királyok könyve) a perzsa történelem költői feldolgozása. — 310
- Florestón* — ld. Vay Sarolta

Floridor — Id. Vay Sarolta

France, Anatole [igazi neve Anatole Thibault] (1844—1924) — Nobel-díjas francia regény- és elbeszélésíró, a haladás üttörője, a francia stílus egyik legnagyobb mestere. — 121

Frank Boriska — színésznő, gróf Károlyi György 1891-ben vette feleségül. — 328

Fráter Lóránd (1872—1930) — zeneszerző, hegedűs. Közismert magyar nóták szerzője. — 159

Freemanné (1847—?) — Szemere Bertalan leánya, 1869-ben kiadta apja *Összes munkáit*, ezek során *Naplóit s Leveleit*, valamint *Utazásait Keleten* a világosági napok után. — 194

Fülöp, III. [Jó Fülöp] (ur. 1419—1467) — burgundi herceg. Burgundiát egyesítette Németalfölddel. Uralma alatt felvirágoztak a flandriai városok, és Burgundia gazdasági és kulturális téren magas fokra emelkedett. Az Aranygyapjas-rendjel megalapítója. — 99

Gály Lajos — hírhedt kártyás, aki Európa minden kaszinójában kártyázott; több Krúdy-regényben (*Rezeda Kázmér szép élete*, *A kékszalag hőse* stb.) szerepel. — 466

Garibaldi, Giuseppe (1807—1882) — olasz szabadsághős, az egységes Olaszország egyik megteremtője, az olasz nemzeti felszabadító és forradalmi demokratikus mozgalom kimagasló vezére. A Habsburg-elyomás ellen folytatott következetes harca Magyarországon is igen népszerűvé tette. — 11, 60, 336, 385, 548

Gáspár Imre (1854—1910) — költő, publicista, kritikus. Fiatal korában élesen támadta a fennálló rendet, a szlovák irodalom egyik első hazai ismertetője. Élete végén kormánypártivá lett. Többek között a *Debrecen* és a *Debreceni Hírlap* szerkesztője. — 13, 356, 360, 361, 381, 422, 425

Gelléri Mór (1854—1915) — publicista, lapszerkesztő és az Országos Iparegyesület igazgatója volt. Számos cikke és tanulmánya jelent meg a napilapokban, folyóiratokban és könyv alakban is. — 418

Gellért Oszkár (sz. 1882) — költő, publicista, Kossuth-díjas. 1903-ban Osváth Ernővel együtt a *Magyar*

- Géniusz** szerkesztője. A Tanácsköztársaság idején a kormányzótanács sajtóosztályának vezetője volt. 1920-tól 1941-ig a *Nyugat* egyik szerkesztője. 1945 utáni költészetében a szocialista építés témáit dolgozza fel. — 110
- Gencsy Bert**i — Szabolcs megyei földbirtokos. — 147, 151, 448, 459, 491
- Glinka**, Mihail Ivanovics (1804—1857) — neves orosz zeneszerző, az orosz nemzeti zene megteremtője. Egy ideig az udvari énekkar karnagya volt. Sokat utazott, mindenütt zenei benyámásokkal gazdagodott. Műveiben fontos szerepet biztosít a népzeneinek. — 594
- Glück** Frigyes (1858—1931) — a Pannónia-szálloda tulajdonosa volt; műgyűjtő és mecénás. — 61, 417
- Goluchowsky**, Agenor (1849—1921) — osztrák diplomata, 1895-től 1906-ig az Osztrák—Magyar Monarchia külügyminisztere. — 69
- Göndör** Ferenc (1885—?) — író és újságíró. A magyar ellenforradalom 1919-es uralomrajutása után Bécsbe, majd New Yorkba emigrált. — 110,111
- Görgey** Arthur (1818—1916) — az 1848—49-i szabadságharc fővezére. A szabadságharc kitörésekor Kossuth tábornokká léptette elő, és megbízta a felsődunai hadsereg vezetésével. A branyiszkói csata után Kossuth rábízta az egész magyar hadsereg fővezérlését. 1849. augusztus 13-án Világosnál a cár csapatai előtt minden feltétel nélkül letette a fegyvert. Klagenfurtban internálva élt 1867-ig, azután visegrádi villájában haláláig. Emlékirataiban igyekezett menteni 1848—49-i szerepét. Az uralkodó osztályok reálpolitikusnak igyekeztek feltüntetni Kossuthtal szemben, a haladó magyar közvélemény árulónak tartotta. — 77—83, 105, 145, 193, 230
- Görgey** úr — toporci földbirtokos. — 219—230
- Gracza** György (1856—1908) — hírlapíró. Nevét az 1848—49. évi szabadságharc történetéről szóló olvasmányos, de felületes munkája tette ismertté. — 597—603
- Grey**, Jane (1537—1554) — angol királynő, pár napi uralkodás után VIII. Henrik idősebbik lánya, Mária királynő kivégeztette. — 136
- Gvadányi** József (1725—1801) — lovas tábornok és író.

Főművei: *Egy falusi nótárius budai utazása*, *Rontó Pálnak, egy magyar lovaskatonának és gróf Benyovszky Móricznak élete*. A nemesi hagyományokhoz ragaszkodó verses elbeszélések legfőbb érdeme az élőbeszédhez közelálló, népies stílus. — 214, 445

Gyarmathy Zsigáné [Hory Etelka] (1845—1910) — író nő; írt regényeket, elbeszéléseket, meséket. Kalotaszeg vidékén töltötte életét, és nagy része van abban, hogy a kalotaszegi varrottas világhírűvé lett. — 268, 315, 318

Gyulai Pál (1826—1909) — kritikus és irodalomtörténész, egyetemi tanár, akadémikus. A kiegyezés utáni évtizedek irodalmi életének vezető egyénisége. Felesége Szendrey Júlia testvére. — 45, 252, 256, 257, 267, 285, 287, 319, 387

Haas és Deutsch — nagy építészceg a századvégen. — 394

Hamilton hercegnő — Festetich Tasziló herceg felesége. — 433

Hanza — nagyváradai cigányprímás. — 89

Hatvani [Schrank] Ede (1859—1927) — színész; először a Népszínházban kardalos volt, később mint operett-színész a nagy vidéki városokban (Debrecen, Győr, Miskolc, Kolozsvár, Szeged, Pozsony stb.) szerepelt. 1908-ban vonult nyugalomba. Írt énekes bohózatot (*Repülőgép*) és népszínművet (*Jogászkisasszony*) is. — 210

Hatvani István (1718—1786) — legendás hírű, nagy tudású debreceni professzor. Személyéről a debreceni diákok adomái nyomán ördögös mondák terjedtek el, a „Magyar Faust”-nak nevezték. — 385

Hatvany Lajos (1880—1961) — író, liberális-polgári szemléletű kritikus, Kossuth-díjas. A *Nyugat* köréhez tartozott, nagy mecénás. Ady Endre első méltatója és költészetének harcos propagálója. A *Pesti Napló*, az *Esztendő* szerkesztője. Az 1918-i polgári demokratikus forradalom idején a Nemzeti Tanács tagja. Később emigrált. Mikor 1927-ben hazatért, börtönre ítélték. 1938-ban a fasizmus elől Londonba emigrált. 1947-ben tért vissza Magyarországra. Öt kötetben — *Igy élt Petőfi* — írta meg nagy Petőfi monográfiáját. Krúdy Gyula Hatvany Kertbeny Károly Mária magyar-osztrák íróról írt kitűnő írására céloz. — 111, 112

- Heine, Heinrich* (1797—1856) — 426
- Helfy Ignác* (1830—1897) — függetlenségi politikus és újságíró. Kossuth bizalmas embere, ő rendezte sajtó alá Kossuth *Irataim az emigrációból* című művének első köteteit. Az 1860-as években Olaszországban élt. 1870-ben hazajött, és a 48-as párt egyik vezetője, a párt lapjának a *Magyar Újságnak* szerkesztője lett. Később megalkuvó politikát folytatott. — 167
- Hellai Jenő* (1871—1957) — költő, regény- és színműíró. Könnyed, kedves versei, ironikus, humoros regényei, karcolatai, színdarabjai tették népszerűvé. Kossuth-díjas. A felszabadulás után egyértelműen állást foglalt a demokratikus haladás mellett. — 412
- Hentaller Lajos* (1852—1912) — országgyűlési képviselő és újságíró. Az *Egyetértés*, a *Függetlenség* munkatársa volt. A hírlapírás mellett a függetlenségi harc történetével is foglalkozott. — 590
- Henter* — várnagy — 389, 512, 513, 606
- Hentzi, Heinrich* (1785—1849) — osztrák tábornok, 1849-ben esküt tett a Batthyány-kormánynak, majd azt elárulva 1849-ben az osztrák kormány Budavár parancsnokának nevezte ki. Buda ostrománál esett el. 1852-ben a bécsi kormány felállította szobrát a budai várban, ennek eltávolítását az ifjúság gyakori tüntetésekkel követelte. — 158
- Herczeg Ferenc* (1863—1954) — regény-, elbeszélés- és színdarabíró. A kor uralkodó osztályának szolgálatában álló konzervatív irodalom legünnepeltebb írója, a Horthy-korszak írófejedelme. — 79
- Herczegh Mihály* (1840—1926) — jogász, egyetemi tanár. — 48
- Herman Ottó* (1835—1914) — természettudós és politikus. Nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki. A magyar halászatról és a magyar ősfoglalkozásokról írott művei nemcsak tudományos tekintetben alapvetőek, hanem egyúttal kitűnő irodalmi alkotások. — 590
- Heumann* — nyíregyházi ügyvéd. — 391
- Hock János* (1859—1936) — római katolikus pap, kiváló szónok. Jelentős szerepe volt az általános választójogért és Tisza István erőszakos politikája ellen folytatott harcokban. Az 1918-i magyar októberi polgári demok-

- ratikus forradalom idején a Nemzeti Tanács elnöke. A Tanácsköztársaság idején emigrált. Horthy-ellenes cikkeiért távollétében börtönbüntetésre ítélték. 1933-ban tért haza. — 109
- Hoffmann, Ernst Theodor Wilhelm Amadeus*: E. T. A. Hoffmann (1776—1822) — a német romantika egyik nagy elbeszélője, költő, zeneszerző, rajzoló. Elbeszéléseit a csapongó képzelet mellett gazdag valóságérzék jellemzi. — 174
- Hohenlohe, Schillingfürst, Konstantin Viktor herceg* (1828—1896) — tábornok, I. Ferenc József főudvarmestere volt. — 227
- Hoitsy Pál* (1850—1927) — politikus és publicista, függetlenségi párti képviselő. 1905-től, Nagy Miklós halála után ő szerkesztette a *Vasárnapi Ujságot*. Természettudománnyal és csillagászzal is foglalkozott. — 395
- Homicskó Atanáz* (1864—1916) — karikatúrarajzoló; sok ezer karikatúrát rajzolt, ezek leginkább a *Borsszem Jankóban* jelentek meg. — 106
- Holló Lajos* (1859—1918) — országgyűlési képviselő, a *Magyarország* című napilap alapítója és főszerkesztője. — 154
- Horner, Artur* — bécsi ügyvédbojtár, majd bookmaker; lóversenyfogadási irodái behálózták majdnem egész Európát. — 236, 249, 250
- Horvát Árpád* (1820—1894) — egyetemi tanár, egy ideig az egyetemi könyvtár igazgatója; felesége Szendrey Júlia, Petőfi Sándor özvegye volt. — 274, 284, 285, 288
- Horvát Árpádné* — ld. Szendrey Júlia.
- Horvát István* (1784—1846) — történész. Lelkes hazafisága, a magyar függetlenség eszméjének propagálása nagy hatással volt tanítványaira, köztük Vasvári Pálra és Vörösmarty Mihályra. Romantikus elméleteiben a magyarság minden népnél ősibb voltát bizonyítgatta. — 373
- Huba* — honfoglaló vezér, Anonymus szerint Árpád őt küldte Nyitra várának és vidékének meghódítására. — 57, 58, 70
- Hugli* — belvárosi fodrász. — 326, 327, 330, 355
- Hugo, Victor* (1802—1885) — a XIX. század legnagyobb francia költője, romantikus regények (*A párizsi Notre-*

Dame, Nyomorultak, A nevető ember) és színművek (*Ruy Blas, Hernani* stb.) írója. Művei a francia romantika legnagyobb alkotásai, a kritikai realizmus előfutárai. — 559

Husszein basa (1819—1876) — török nagyvezér. — 208

Ignotus [családi nevén Veigelsberg Hugo] (1869—1949) — író, költő, kritikus. Írásai előbb a *Magyar Hírlapban*, majd *A Hétben*, később a *Nyugatban* jelentek meg, melynek 1908-tól 1930-ig főszerkesztője volt. Az ellenforradalom elől emigrációba ment. Távolról is beleszólt a magyar irodalom ügyeibe. 1948-ban tért vissza Magyarországra. — 412, 417

Ihász Aladár (1856—1919) — költő, megzenésített költeményei országszerte népszerűvé tették. — 154

Imrey Árpád — ld. *Zempléni Árpád*

Inczédy László (1855—1902) — költő, a függetlenségi párt kiváló hírlapírója; hangulatos költeményeit korában nagyon kedvelték. — 158, 363

Indali Gyula (1851—1880) — költő, versei a múlt század 70-es éveiben népszerűek voltak. — 357

Irányi Dániel (1822—1892) — ügyvéd, publicista, függetlenségi politikus. A márciusi fiatalok köréhez tartozott, a szabadságharc idején kormánybiztos. 1849-től 1867-ig emigrációban élt. A kiegyezés után tért haza, és attól kezdve haláláig képviselő, 1884-től a Függetlenségi Párt elnöke lett. A *Magyar Újságnak* szerkesztője. — 6, 162, 166, 167

Istóczy Győző (1882—1915) — földbirtokos, Vas megyei szolgabíró. Kezdetben szabadelvű párti, de antiszemita nézeteket hirdető képviselő; a múlt század 80-as éveiben az Antiszemita Párt nevű, reakciós politikai tömörülés élére állt. — 162

István I. [Szent] (kb. 970—75—1038) Árpád-házi magyar király. — 72, 195, 197, 213, 214, 216, 217

Jávorka Ádám (1684—1747) — kuruc hadnagy, II. Rákóczi Ferenc egyik legvitézesebb parancsnoka. Ő mentette meg az utókor számára II. Rákóczi Ferenc levéltárát. — 13

Jenő főherceg (1863—?) — Habsburg-főherceg, tábor-

- nok, az első világháborúban a Szerbia, majd az Olaszország ellen harcoló hadsereg főparancsnoka. Budapesten mint ezredes hosszabb ideig tartózkodott. — 41
- Jókai Mór* (1825—1904) — 13, 18, 19, 23—31, 37, 41, 50, 72, 86, 87, 109, 202, 300—306, 308, 309, 313, 326, 335, 341, 358, 368, 369, 411, 492, 493, 502, 507, 598
- Jósa András* (1834—1918) — régész, néprajztudós, orvos és antropológus. Sok száz publikációja főleg a magyarországi bronzkor emlékeit érintette. Alapítója volt a nyíregyházi múzeumnak, mely az ő nevét viseli. — 145—152, 448, 487
- Jósa Gyuri* (1792—1846) — tiszafüredi földbirtokos; bolondos tréfáit országszerte emlegették. — 123
- Jósika Miklós báró* (1794—1865) — regényíró, munkássága irodalmunkban úttörő jelentőségű, történelmi regényei (*Abaji, A csehek Magyarországon* stb.) korában rendkívül népszerűek voltak. Kossuth feltétlen híve, a szabadságharc alatt a legfőbb kegyelmi törvényszék tagja. Világos után Lipcsébe emigrált, majd Brüsszelbe, s végül Drezdában élt. 1859-től 1861-ig a Magyar Nemzeti Igazgatóság brüsszeli sajtóirodájának vezetője. — 370
- József II.* (1741—1790) — osztrák császár és magyar király 1780-tól 1790-ig. — 59
- József főherceg* (1833—1905) — Habsburg-főherceg; sokat tartózkodott a Margitszigeten, cigány nyelvtana az Akadémia kiadásában jelent meg. — 18, 31—42, 84, 202
- József nádor* (1776—1847) — Habsburg-főherceg, 1796-tól haláláig az ország nádora. — 36
- Justh Zsigmond* (1863—1894) — regényíró és novellista, hosszú ideig élt Párizsban. Zola hatására regényciklusban akarta a magyar társadalmat bemutatni. Elkészült kötetei (*A pénz legendája, Fuimus*) az arisztokrácia életét bírálták. — 382
- Kacsariak* — cigányprimás-dinasztia. — 86
- Kállay Boldizsár* — Szabolcs megyei nagybirtokos. — 533
- Kállay Gáspár* — Szabolcs megyei nagybirtokos. — 533
- Kállay Gergely* — Szabolcs megyei nagybirtokos. — 532

- Kállay János* — Szabolcs megyei nagybirtokos. — 434
- Kállay Péter* — Szabolcs megyei nagybirtokos. — 522, 523, 529—534
- Kalocsa Rózsa* (1838—?) — felsőleányiskolai igazgatónő, tankönyvek, mesék, nevelési, kertészeti értekezések írója. Krúdytól említett könyvének címe: *Az illem könyve*. — 63
- Kant, Immanuel* (1724—1804) — nagy német idealista filozófus. — 190
- Kanyurszky György* (1853—1920) — teológiai tanár, a keleti nyelvek kiváló ismerője, a budapesti egyetem teológiai karán a szír, khald és arab nyelveket tanította. — 80, 153—160, 590
- Kapy Miklós* — nyugalmazott huszárcapitány, pezsgőügynök. — 433—438
- Károly V.* (ur. 1519—1556) — német-római császár és spanyol király. Birodalma feloszlása után öccse, I. Ferdinánd — aki 1526-ban magyar királlyá lett — örökölte a császári koronát és az örökös tartományokat. — 99
- Károlyi Ferenc gróf* (1705—1758) — Szatmár vármegyei főispán, Mária Terézia tábornoka. 1754-ben a folytonos harcok miatt ötszáz lakosra leapadt Nyíregyházát Károlyi Ferenc a szomszédos községek szlovák lakóiból újra telepítette. — 449
- Károlyi Gábor gróf* (1841—1895) — Függetlenségi párti képviselő, Kossuth rendíthetetlen híve, nevét főleg szellemes közbeszólásai tették ismertté. Megírta visszaemlékezéseit Batthyány Lajos elfogatásáról és haláláról. — 387, 395
- Károlyi István gróf* (1845—1907) — országgyűlési képviselő, a társasági élet kedveltje. — 117, 120, 583
- Károlyi Mihály gróf* (1875—1955) — földbirtokos, politikus. 1901-ben szabadelvű párti, 1905-től függetlenségi párti programmal országgyűlési képviselő. 1913-ban a Függetlenségi és a 48-as Párt elnöke. A világháború alatt az antant-barát irányzat képviselője. 1918-ban a Nemzeti Tanács egyik vezetője, a polgári demokratikus forradalom győzelme után miniszterelnök. 1919 januárjától márciusig köztársasági elnök. A Tanácsköztársaság kikiáltása után emigrált. Az

- ellenforradalom hazaárulónak nyilvánította, és minden vagyonát elkobozta. 1946-ban hazatért a felszabadult Magyarországra. 1947—49 között Magyarország párizsi követe. — 105—114
- Kaszanyiczky* Endre — Debrecenben üveg-porcelán üzlete volt. — 431
- Katalin cárnő* (1669—1727) — Nagy Péter cár második felesége, annak halála után 1725—27 között Oroszország uralkodója. — 359
- Kaunitz-Rietberg*, Wenzel Anton herceg (1711—1794) — osztrák államférfi; Mária Terézia idején mint kancellár a külpolitika irányítója volt. — 237
- Keglevich* István gróf (1840—1905) — szabadelvű párti képviselő, az Operaház és a Nemzeti Színház intendantsa. 1905-ben kardpárbajban halt meg. — 234, 236
- Kertbeny* Károly Mária [családi nevén Benkert] (1824—1882) — magyar—német író és műfordító — számos magyar író (elsősorban Petőfi) műveinek német nyelvű tolmácsolásával tette ismertté nevét. — 111
- Kerzl* doktor — Ferenc József orvosa. — 93
- Kesko*, Natália — Kesko Ivanovics Peter leánya, 1875-ben feleségül vette Obrenovics Milán szerb fejedelem, 1888-ban botrányos előzmények után elváltak. — 128—130, 136
- Kéry* Gyula (1869—1919) — hírlapíró, költő és zeneszerző, a *Művészeti Lapok* szerkesztője volt. Számos népszerű dalt szerzett saját szövegére. *Blaha Lujza élete* című munkájához Jókai Mór írt bevezető sorokat. — 307
- Kinizsi* Pál (?—1494) — Mátyás király hadvezére. Legendás testi erejével és hadvezéri képességével sok sikert aratott; legemlékezetesebbek köztük a kenyérmezői csata. — 75
- Kinsky* Jenő — osztrák gróf, Pálmay Ilka férje. — 328
- Kipling*, Rudyard (1865—1936) — Nobel-díjas angol író. *A dzsungel könyve* című műve méltán tette világhírűvé. Írói művészetét az angol imperializmus érdekeinek szolgálatába állította. — 172
- Kisfaludy* Károly (1788—1830) — a magyar vígjáték megteremtője, elbeszélő és lírikus. Az *Aurora* című szépirodalmi almanach megalapításával és szerkesz-

- tésével irodalmi központot teremtett Pesten. — 184, 445, 607
- Kisfaludy Sándor* (1772—1844) — Kisfaludy Károly bátyja; hírnevét a *Himfy szerelmei* című versciklussal és regéivel alapította meg. — 184, 566, 607
- Kiss József* (1843—1921) — költő, *A Hét* című folyóirat szerkesztője, a századforduló jelentős lírikusa. Lírája a városi élet problémájának ad hangot. — 408—421
- Klapka György* (1820—1892) — a szabadságharc tábornoka, helyettes hadügyminiszter, Komárom várparancsnoka. 1849-től 1867-ig emigrációban élt. A kiegyezés után hazatért. *Századunk* címmel rövidéletű kormány-támogató lapot indított. — 208, 273
- Klotild főhercegnő* — József főherceg felesége. — 32
- Kóbor Tamás* (1867—1942) — író, újságíró, a nagyvárosi életet ábrázoló regények szerzője, *Az Újság* című lap munkatársa. — 414
- Kobrányi* — amerikai szerkesztő. — 357
- Kóczé Anti* — kolozsvári cigányprímás. — 85 — 87, 90
- Kohl Medard* (1859—1928) — esztergomi kanonok, majd később püspök, Vaszary Kolos hercegprímás titkára. 1893-ban a prímás életét mentette meg egy merénylő ellen. — 201
- Kohn Sámuel* (1841—1920) — főrabbi, előbb a rabbi-képzőben tanár, majd a Pesti Izraelita Hitközség főrabbija. Királyi, majd udvari tanácsosi címet kapott, de nem volt főrendiházi tag, mint Krúdy írja. — 405
- Komjáthy János* (1865—?) — színész és népszerű vidéki színigazgató, 1917-ben az első magyar Frontszínház igazgatója. — 424
- Koncsek Géza* — debreceni fűszerkereskedő — 431
- Kossuth Ferenc* (1841—1914) — Kossuth Lajos fia, Olaszországban vasút- és hidépítési mérnök volt, majd apja halála után hazatért, a Függetlenségi Párt egyik vezére, az *Egyetértés*nek főmunkatársa lett. A koalíciós kormányban kereskedelmi miniszter volt. — 5—17, 87, 178, 180, 181—183, 356, 392—394, 398, 402
- Kossuth Lajos* (1802—1894) — 5, 6, 8, 10, 14, 16, 17, 20, 77—79, 145, 161, 162, 167, 168, 177, 179—183, 193—197, 230, 270, 273, 333, 352, 353, 377, 385, 392, 400, 483, 530, 531, 598, 600, 609

- Kossuth Lajosné, Meszlényi Teréz** (1810—1865) — Kossuth Lajos felesége. — 193
- Kossuth Lajos Tivadar** (1844—1918) — Kossuth Lajos fiatalabb fia, a Dél-Olaszországi vasutak igazgatója volt. — 393
- Kozma Andor** (1861—1933) — a századeleji hivatalos Magyarország sok elismerést kapott, de közepes tehetségű költője. — 371, 372
- Könyves-Tóth Mihály** (1809—1895) — debreceni református lelkész, tanár; a szabadságharc idején tartott hazafias beszédei miatt halálraítélték, de büntetését várfozságra változtatták át. 1856-ban kiszabadult, de egy ideig lelkészi és tanári hivatalt nem vállalhatott. Jeles szónok. — 261
- Krafft-Ebing, Richard** (1840—1902) — osztrák pszichiáter. Főművében a nemi eltévelyedéseket határozza meg, és ismerteti ezek büntetőjogi vonatkozásait. — 384
- Kriston Mihály** — Szabolcs megyei földbirtokos. — 533
- Krúdy Gyula** (1878—1833) — 415, 420
- Krúdy Gyula** (legidősebb) — Krúdy Gyula nagyapja 1848—49-i honvédkapitány, ügyvéd, majd a Soroksári úti Honvéd Menház parancsnoka. — 11, 14—16, 611—618
- Krúdy Kálmán** (kb. 1817—1861) — gerillavezér és rablókapitány, Krúdy Gyula legendás hírű nagybátyja. A szabadságharcban mint kapitány vett részt. A forradalom bukása után kezdte el Nógrád hegyeiben kalandos betyáréletét. Többször elfogták, de vakmerősége, bátorsága újból meg újból kimentette börtönéből. Szökési kísérlet közben lelte halálát is. — Mikszáth Kálmán kisregényének (*A Krúdy Kálmán csínytevései*) és Krúdy Gyula több írásának (*Egy nemzeti rablóvezér, Krúdy Kálmán hőstettei*) hőse. — 194
- Kun (IV.) László** — Árpád-házi magyar király, uralkodott 1272-től 1290-ig. — 85
- Kuthy Lajos** (1813—1864) — regényíró, novellista, a Bach-korszakban hivatalt vállalt, és addig szerzett népszerűségét egyszerre elvesztette. *Hazai rejtelmek* című regénye kalandos-romantikus meséjével nagy sikert ért el. — 117

- Laborfalvi Róza* (1817—1886) — színésznő, a reformkor és az 1850-es évek nagy tragikája. 1848-ban Jókai Mór felesége lett. — 302, 304, 308, 313, 424
- Lackenbacher* — bookmaker. — 236
- Lajos II.* (1506—1526) — a lengyel Jagello-házból származó magyar és cseh király. A mohácsi csatavesztés után menekülés közben a megáradt Csele-patakba fulladt. — 463
- Lakatos László* (1882—1944) — hírlapíró, regény- és színműíró; előbb a *Pesti Hírlapnak*, majd a *Magyar Nemzetnek*, később a *Pesti Naplónak* munkatársa, rövid ideig szerkesztette a *Világ* című napilapot. Könnyű fajsúlyú szindarabjait nagy sikerrel játszótták. — 404
- Lancaster* — angol uralkodócsalád, a Plantagenet-ház oldalága. — 126
- Landau, Horác* — bécsi gavallér. — 247, 248
- László Albert* — debreceni könyvkereskedő. — 431
- Lauka Gusztáv* (1818—1902) — költő, az első magyar élclap (*Charivari-Dongó*) szerkesztője, népszerű humorista. — 269, 270, 280, 281
- Lavotta János* (1764—1820) — zeneszerző, a verbunkos zene kiváló úttörője. — 88
- Lengyel Gizella* (1858—?) — író; írt a *Képes Családi Lapokba*, *Fővárosi Lapokba*, az *Előkelő Világ* című szépirodalmi hetilap szerkesztője volt. — 365
- Lenkey Gusztáv* (1870—1936) — újságíró, a *Magyar Hírlap*, majd a *Pesti Hírlap* felelős szerkesztője. — 111
- Lesseps, Ferdinand* (1805—1894) — francia mérnök és diplomata, a Szezi-csatorna építője (1859—69), és a Panama-csatorna tervének előkészítője. — 548
- Lévy Lajos* (1875—?) — kiváló belgyógyász, 1928-tól 1945-ig a Zsidókórház igazgató főorvosa volt. — 420
- Libényi János* (1832—1853) — szabósegéd, 1853. február 18-án Bécsben merényletet követett el I. Ferenc József ellen; ezért február 26-án kivégezték. — 595
- Lisznai Kálmán* (1823—1863) — az 50-es évek egyik legnépszerűbb és legtermékenyebb költője, Petőfi-epigon. — 180, 268, 283, 355
- Liszt Ferenc* (1811—1886) — 146, 263

- Lits Antal* — a *Debrecen* című függetlenségi napilap munkatársa. — 424
- Lobkovitz hercegek* — 237
- Locsarek Györgyné, Némethy Gizella* (1852—1921) — ismert színésznő, számos vidéki színházban játszott, legtovább Debrecenben, ahol harminchat éves színészi pályájából tizenhárom évet töltött Komjáthy János igazgatása alatt. — 425
- Lóránt Dezső* — rendőrségi tudósító. — 396
- Lotz Károly* (1833—1904) — festőművész, a falfestés egyik legnagyobb magyar mestere. Főműve az Operaház mennyezetének freskói. — 561
- Ludovika bajor hercegnő* (1808—1892) — Erzsébet királyné anyja — 228
- Lukáts Gyula* — 418
- Madarász József* (1814—1915) — Az 1848—49-es országgyűlés forradalmi baloldali csoportjának tagja, 1867 után Függetlenségi Párti képviselő, pártjának egyik vezéralakja. — 5
- Magyari* — cigányprimás-dinasztia. — 51, 86, 88, 187
- Mahmud basa* (—1884) — török államférfi, az 1877—78-i orosz háborúban végzetes tanácsaival és önkényes rendeleteivel sok kárt okozott hazájának. — 208
- Majthényi Flóra* (1837—1915) — költőnő, az 1850-es években tűnt fel, Flóra néven adta ki költeményeit. Tóth Kálmán költő felesége, Tóth Béla író anyja. — 262, 267, 390
- Makai Emil* (1870—1901) — újságíró, kora népszerű költője, a nagyvárosi szonon műfajának úttörője. — 412
- Margit királyleány* (1242—1271) — Árpád-házi királyleány, IV. Béla leánya. — 320
- Mária Terézia* (1717—1780) — 1740—1780-ig Magyarország és Ausztria uralkodója. — 45, 46, 59, 150, 170, 216, 584
- Mária Valéria főhercegnő* (1868—?) — I. Ferenc József ifjabbik leánya. — 95, 128, 549, 550
- Markó Miklós* (1865—?) — hírlapíró, *Cigányzenészek albuma* című munkája a fővárosi és a vidéki cigányprimások életrajzát közli. — 86

- Márkus József** (1854—1911) — író és hírlapíró a *Magyar Figaró* szerkesztője, pikáns írásait szívesen olvasták. — 7
- Martinovics Ignác** (1755—1795) — a magyar jakobinusok vezére. Változatos életében volt ferencrendi szerzetes, a lengyeli akadémia fizika tanára, szászvárosi apát. A francia forradalom eszméinek terjesztésére titkos társaságot szervezett, kátéban hirdeti elveiket. Ezért a budai Vérmezőn 1795. május 18-án több társával együtt lefejezték. — 193, 343, 533
- Mártonffy Frigyes** (1825—1895) — színész, több szépirodalmi lap (*Divat*, *Nefeletts*) szerkesztője, könnyűfajsllyú regények szerzője és fordítója. — 418, 600
- Mayer János** (1871—?) — országgyűlési képviselő, 1919-ben a Berinkey-kormány államtitkára; a Friedrich-kormányban kigazda miniszter, a második Bethlen-kormányban földművelésügyi miniszter lett. — 113
- Mednyánszky László** (1852—1919) — magyar festőművész, a magyar tájkép egyik legnagyobb mestere. Egyike az elsőeknek, akik az élet elesettjeit páratlan festői eszközökkel ábrázolták. — 169—175
- Mesmer, Franz Anton** (1734—1815) — osztrák orvos. A modern európai gyógyászatban először alkalmazta a hisztériás betegeken a hipnózist; ezt azonban helytelenül, az ún. állati delejességgel magyarázta. Gyógymódja — a delejezés — főleg Párizsban vált nagyon divatosá. Később minden tekintélyét elvesztette, és teljesen visszavonult. — 196, 274
- Mezei Ernő** (1851—1932) — újságíró és politikus. Az *Ellenőr* majd az *Egyetértés* vezércikkírója, később a *Pesti Hírlap* munkatársa lett. — 396
- Mezősy László** (?—1893) — földbirtokos, megyei tisztviselő. A szabadságharcban való részvételéért bebörtönözték. A korabeli lapokban írta meg emlékezéseit. A kiegyezés után újra bekapcsolódott a politikai életbe. — 447, 448
- Miksa József** bajor herceg (1808—1888) — Erzsébet királyné apja. — 228
- Mikszáth Kálmán** (1849—1910). — 410
- Molière**, családi neve: Jean-Baptiste Poquelin (1622—1673) — a legnagyobb francia vígjátékíró. Műveiben (*Tartuffe*, *Fösvény*, *Mizantrop*, stb.) a főnemesség, a

- polgárság és az egyház bűneit egyaránt könyörtelen élességgel leplezte le. — 192
- Molnár Ferenc** (1878—1952) — újságíró, regény-, elbeszélés- és drámaíró. Korai novellái jelentős prózaíróként ígértek. A *Pál utcai fiúk* — máig is egyik legnagyobb ifjúsági regényünk — a gyermekvilág kitűnő ismerőjének mutatja. Virtuóz drámáit a világ minden színpadán játszották. A 30-as évek felé Amerikába ment, és ott élt haláláig. — 412, 414
- Monroe, James** (1785—1831) — 1817-től 1829-ig az Egyesült Államok elnöke. — 360
- Montez, Lola** (1820—1861) — angol származású, kalandos életű táncosnő. — 597
- Morzsányi Károly** (1847—?) — szabadelvű párti képviselő. — 406
- Munczi Károly** — híres cigányprimás. — 86, 90
- Munkácsy Mihály** (1844—1900) — nagy magyar festőművész, erőteljes realizmusa, festőkészsége, életképeinek megrázó drámaisága, jellem- és lélekábrázoló képessége műveit a magyar festészet remekei közé emelik. — 174
- Murányi Ármin** (1841—1902) — ügyvéd, a *Képes Családi Lapok*nak 1888-tól 1900-ig a szerkesztője és tulajdonosa. — 380, 411
- Murger, Henri** (1822—1861) — francia regényíró. Népszerűségét a könnyed és szentimentális regényéből (*Scènes de la vie de Bohème*) írt *Bohémélet* című opera tartja fenn. — 332
- Musset, Alfred de** (1810—1857) — francia romantikus költő, regény- és drámaíró. — 334
- Münchhausen, Hieronymus Karl Friedrich** (1720—1791) — német katonatiszt, részt vett az orosz—török háborúban 1740—41-ben. Nevét G. A. Bürger német költő tette világhírűvé, Münchhausen harci és vadász-kalandjairól szóló humoros regény-átdolgozásával. — 385

Nadragulyai — ld. Szöllőssy Ferenc

Nagy Ignác (1810—1854) — nagyon termékeny elbeszélés-, regény- és drámaíró; a *Hölgyfutár* című szépiro-

- dalmi lap szerkesztője. Legismertebb színműve, a *Tisztújítás*, a megyei közéletet gúnyolja. — 44
- Nagy Iván** (1824—1898) — a pesti egyetemi könyvtár tisztviselője, majd a képviselőház napló-szerkesztője volt. Nagy munkásságot fejtett ki, írt genealógiai műveket, történeti tanulmányokat és kiadott kútfőket. Jelentősebb művei: *Magyarország családai, címekkel és leszármazási táblákkal, Magyar diplomáciai emlékek Mátyás király korából, Nógrád vármegye története*. — 433, 602
- Nagy Miklós** (1840—1907) — tekintélyes újságíró; 1867-től haláláig a *Vasárnapi Újság* szerkesztője. — 410
- Napóleon I.** (1769—1821) — 77, 137, 140, 189, 559
- Napóleon III.** (1808—1873) — az 1848-i forradalom után a második francia köztársaság elnöke lett. 1852-ben császárrá koronázzák. Sedan után 1870-ben lemondott. — 139—142, 548
- Napóleon, Louis herceg** (1856—1879) — III. Napóleon fia. 1871-től Angliában élt, Magyarországra is ellátogatott. Észak-Afrikában a zuluk elleni harcban esett el. — 137—144
- Náray Iván** — ld. *Benedek Aladár*.
- Nero** — kegyetlen, zsarnok római császár; i. u. 54-ben kezdett uralkodni. Felgyújtotta Rómát, s környezetének tagjait egymás után végeztette ki. Katonai lázadás vetett véget életének i. u. 68-ban. — 60
- Nyilasi Mátyás** [eredeti nevén Ugrinovits Mátyás] (1861—1900) — a vidéki színházak közkedvelt, kitűnő komikusa. Érzékeny természete fiatalon öngyilkosságba kergette. Hogy művészetét milyen nagyra értékelték, sírfelirata is bizonyítja: *Nem határok itt az emlék — Közönséged változott csak — Föld helyett az ég adózik — Fejedelmi humorodnak*. — 289—299, 421, 425
- Obrenovics, Milán** (1854—1901) — szerb fejedelem, majd király; 1889-ben fiának, Sándornak javára lemondott a trónról. Rendkívüli költséges életet élt, nagy pénzüsszeg fejében még szerb állampolgárságát is elhagyta, és felvette a Takova gróf nevet. Gyakran járt Magyarországon. — 64, 118, 124, 126—136, 143
- Onody Géza** (1848—?) — országgyűlési képviselő

- antiszemita programmal. A hírhedt tiszaezlári vérvád egyik uszítója. — 162, 390, 391
- Orlh János** — János Szalvátor osztrák főherceg neve a főhercegi rangról (1889) való lemondása után. 1852-ben született és 1891-ben tűnt el Dél-Amerika partjain. — 328
- Paar Ede** (1837—1919) — I. Ferenc József főhadsegéde volt. — 92, 593
- Paczolai Narcisz** — főcsendbiztos; a *Magyarország* 1861. december 4-i száma részletesen beszámol Krúdy Kálmán elfogatásáról; a tudósítás szerint Paczolai a foglyot szigorú őrizettel Vác felé kísértette, szökés közben Namen Gusztáv — nem Paczolai, mint Krúdy írja — pandúrtizedes agyonlövötte. — 194
- Paganel** — ld. *Cholnoky Viktor*
- Pályi Ede** (1865—1930) — újságíró és közgazdász, előbb a *Magyar Szó* című szabadelvű napilap, majd a *Pesti Napló* szerkesztője lett. — 66
- Pálmay Ilka**, családi neve: Petráss (1860—1945) — Kinsky grófné; a Népszínház fénykorának nagy operettprimadonnája. — 86, 143, 328
- Papini, Giovanni** (1881—1956) — olasz író, híres Krisztus-regénye. — 331, 382
- Papp Dániel** (1865—1900) — író és hírlapíró. Szépirodalmi művei közül satirikus elbeszélései keltettek figyelmet. — 417
- Pasteur, Louis** (1829—1896) — nagy francia orvos és vegyész, a bakteorológia egyik legnagyobb tudósa, a veszettség elleni szérum feltalálója. — 11
- Patikárius Ferkó** — az 1860-as évek egyik legnépszerűbb cigányprímása. — 86
- Péchy Andor** — Sáros megyei „nemes ifjú”, ügyvédjelölt, nagy lóversenyjátékos. — 231—250
- Péchy Tamás** (1829—1897) — szabadelvű párti képviselő, 1880-tól 1887-ig a képviselőház elnöke. — 163
- Pejácsevics László** (1824—1901) — horvát bán. — 221, 604
- Perényi Dorottya** — Perényi Imre nádor felesége, a mohácsi csata után a holttesteket emberei segítségével temettette el. — 186

- „*Perl öcsém*”, Perl Soma — ügyvéd, Eötvös Károly bizalmasa. — 387
- Petőfi Sándor* (1823—1849). — 52, 257, 261, 262, 264, 270, 271, 276, 279, 286—288, 358, 362—369, 374, 375, 377, 429—431, 597, 609
- Petőfi Sándorné* — ld. Szendrey Júlia
- Petőfi Zoltán* (1848—1870) — Petőfi Sándor fia, szerencsétlenül alakult körülményei testileg, lelkileg pusztulásba sodorták. — 256—269, 273, 278, 281, 282—289, 293—297
- Petrovicsok* — Petőfi Sándor családi neve. — 259—261
- Pichler Győző* (1869—1904) — országgyűlési képviselő, 48-as párti programmal; éveken át az *Egyetértés* munkatársa, Kossuth Ferenc titkára volt. — 7, 176—183
- Piros Józsi* — cigányprímás, sokat muzsikált a Margitszigeten. — 33, 88, 315, 318, 321
- Piros Pista* — nyíri betyár. — 150
- Podmaniczky Ármin* báró (1825—1886) — Pest vármegye főszolgabírója, országgyűlési képviselő. — 560
- Podmaniczky Frigyes* báró (1824—1907) — író, politikus, szabadelvű párti képviselő, 1889-től 1905-ig a szabadelvű párt elnöke. — 106, 108, 179, 324, 335, 339—354, 380
- Poe, Edgar Allan* (1809—1849) — amerikai költő. Sejtelmes, nyomasztó hangulatú költemények írója. A *holló* című világhírű költeményét több kiváló költő fordította. Rejtelmes, hátborzongató történetek mesteri írója. — 438
- Polczner Árpád* (?—1896) — hírlapíró; előbb a *Szegedi Híradónak* és az *Egyetértésnek*, majd a *Nagyváradnak*, végül a *Debrecennek* lett a munkatársa. — 8
- Polónyi Géza* (1849—1920) — függetlenségi párti képviselő, a párt egyik vezéralakja. 1906—7-ben igazságügyminiszter. — 343
- Pompadour, Antoinette Poisson* marquise (1721—1764) — XV. Lajos francia király kedvese. — 132
- Pongrácz Lajos* (1807—1879) — híres cigányprímás. — 90
- Pongrácz Béla* (1859—?) — hírlapíró, költő; sajtóvétségért többször bebörtönözték, egyszer kilenc havi

- fogságot szenvedett királysértésért. — 331, 336, 356, 363—367, 369—382, 590—592
- Potemkin* [Egervári] Ödön (1823—1895) — színész, elbeszélés és színműíró, több történelmi feljegyzést írt a szabadságharcról; élete végén az egyetemi könyvtárban dolgozott. — 602
- Potoczki* — lengyel grófi család, a galíciai helytartó — akire Krúdy céloz — Potoczki Alfred gróf (1817—1887), 1875—83 között volt Galícia kormányzója; testvérével vívta Szemere Miklós hírhedt kártyacsatáit. — 69
- Purjesz* Lajos (1881—1925) — publicista, az *Egyetértés*, majd a *Világ* főszerkesztője volt. — 392, 393, 395, 398, 400—404, 406, 407
- Puskin*, Alekszander Szergejevics (1799—1837) — a világirodalom és az orosz irodalom egyik legnagyobb költője. Forradalmi szellemű költeményei és közeleti tevékenysége miatt sok üldöztetésben volt része. *Anyegin* című verses regénye az orosz nemesség életének kitűnő rajza. — 59, 84, 413
- Püspöky* György — pesti ügyvéd. — 154
- Rácz* Károly — debreceni cigányprímás, sokáig muzsikált a híres Arany Bika vendéglőben. — 7—9, 13, 14, 187, 356
- Rácz* Pál idősebb (1830—1886) — cigányprímás és dalszerző. Népszerű dala: Lehullott a rezgőnyárfa ezüstszínű levele. — 61, 86, 87
- Radics* József — Krúdy Gyula dédapja. — 569, 573, 577, 578
- Radics* Béla (1866—1930) — cigányprímás, zenekarával külföldön is számos alkalommal szerepelt. — 86, 90, 550
- Radics* Jancsi — Krúdy Gyula nagybátyja. — 568—572, 574, 576
- Radics* Mária — Krúdy Gyula nagyanyja. — 566—574
- Radocza* János (1835—?) — ügyvéd, országgyűlési képviselő kormánypárti programmal. — 406
- Rákóczi* Ferenc II. (1676—1735) — 6, 8, 13, 86, 177, 189, 456, 458
- Rákóczi* György (1701—1756) — Rákóczi Ferenc kisebbik fia, amikor megszületett, Rákóczi Ferenc osztrák bíró-

- ság előtt állt. Pádovában jogot tanult, apja csak huszonhat évvel később Rodostóban ismerte meg fiát. Később Párizsba költözött. A politikai életben nem vett részt. — 13
- Reichstadti herceg* (1811—1832) — I. Napóleon és Mária Lujza fia ; apja római királlyá tette, 1815-től haláláig Schönbrunnban élt Reichstadti herceg néven. — 23, 140
- Rákosi Jenő* (1842—1928) — író, költő, az úri Magyarország konzervatív, sovíniszta vezérpublicistája. A *Budapesti Hírlap* szerkesztője. 1925-től haláláig mint a *Pesti Hírlap* főmunkatársa az irredentizmus és a revizionizmus legfőbb propagálója. — 192
- Rákosi Viktor* (1860—1923) — író, hírlapíró. Sipulusz álnéven mulatságos, humoros és satirikus karcolatai jelentek meg. — 183
- Ráth Károly* (1821—1897) — képviselő, 1873-ban Budapest főpolgármesterének nevezték ki. — 62, 116, 162, 235, 245
- Recsky Bandi* — 123
- Renz, Ernő* — híres német cirkuszigazgató ; több ízben járt Magyarországon (először 1862-ben), meghódította a közönséget idomított állataival, látványos némajátékaival. — 179
- Renz, Oceánia* — műlovarnő. Renz cirkuszigazgató leánya. — 62, 140
- Réthy Laura* (1866—?) — operettprimadonna, a budapesti Népszínház tagja, legnagyobb sikereit vidéken aratta. Férjét, Rudnyánszky Gyula költőt Amerikába követte, ahol a bostoni operában is szerepelt. — 358, 359
- Révész Anikó* — zongoraművésznő. Zemplényi Árpád költő felesége. — 375, 376
- Reviczky Gyula* (1855—1889) — az Arany s Ady közötti költői nemzedék egyik legnagyobb lírikusa, a szomorúság megragadó hangú költője. — 282, 355, 360, 361, 363
- Reviczky Szévé*r (1840—1864) — kritikai és esztétikai tanulmányai jelentek meg ; párbajban ölték meg. — 559
- Rittl Géza* — debreceni kereskedő. — 431
- Rohan herceg* — francia hercegi család, mely a régi

- bretagne-i fejedelmektől származott, s nevét Rohan városától vette. Az egyik ágnak birtokai az Osztrák—Magyar Monarchiában voltak. — 238
- Rohonczy* Gedeon (1852—?) — szabadelvű párti képviselő. — 235, 583
- Rothschild* — nemzetközi bankárcsalád; az első nagy bankházat Rothschild Mayer Amschel (1743—1812) alapította. Frankfurt am Mainban. 1815 óta Európa gazdasági és politikai életében jelentős szerepük volt, ők intézték a legtöbb európai állam kölcsönügyét. — 43, 45, 46, 52, 55, 66, 75, 96, 148, 205, 233, 243, 244, 246, 247, 250, 409
- Rotschild*, Nathaniel Charles (1877—?) — a nagy londoni Rothschild-bankház vezetőjének fia; 1907-ben feleségül vette a nagyvárad Wertheimstein Rózsikát; ismeretes mint pillangógyűjtő. — 52—54, 439
- Rózsa* Sándor (1813—1878) — híres betyár, 1848—49-ben mint egy szabadcsapat kapitánya harcolt. — 329
- Rózsahegyi* Kálmán (1873—1961) — színész. Vidéki színházakban kezdi működését, később a fővárosban a Magyar Színház, majd a Nemzeti Színház tagja. Magyar parasztábrázolásai tették népszerűvé. — 291
- Rudnay* Béla (1857—?) — volt főispán, 1896—1906 között Budapest főkapitánya. — 131
- Rudnyánszky* Gyula (1858—1913) — a századvég fájdalom hangú, vallásos, hazafias és szerelmes versek költője. — 13, 14, 355—361
- Rudolf I.* (1552—1612) — magyar király, német-római császár; az uralkodással nemigen törődött, hanem a prágai Hradzsinban töltötte idejét, asztrológiai és alki mista kísérletekkel foglalkozva. — 22
- Rudolf trónörökös* (1858—1889) — I. Ferenc József fia, az Osztrák—Magyar Monarchia trónörököse. Mayerlingben öngyilkos lett. — 18—30, 90, 98—101, 103, 104, 237
- Saáry* Sándor — nyíregyházi városi tisztiorvos, régész. — 158, 167
- Sacher* Edéné — híres bécsi vendéglő és szálloda tulajdonosnője. — 24, 68, 237

- Salamon király* — Árpád-házi magyar király, uralkodott 1064—1077-ig. — 80
- Salamon király* (ur. i. e. kb. 955—915) — Zsidók királya. — 418
- Salamon Ödön* (1864—1903) — hírlapíró, hosszabb ideig Párizsban élt mint a *Vasárnapi Újság* és az *Egyetértés* levelezője. — 38—41, 412
- Salgó Ernő* (1873—?) — orvos, újságíró, író; munkatársa volt az *Egyetértésnek*, a *Független Magyarországnak*, a *Pesti Naplónak*; műfordító. — 397
- Sand, George* [Aurore Dupin] (1804—1876) — francia író; a francia romantikus regényirodalom egyik legbátrabb, legtermékenyebb, legeredetibb tehetsége. — 380
- Sándor király* (1876—1903) — szerb király, Obrenovics Milán fia, uralkodott 1889—1903-ig. Felesége Lunyevica Drága, Masin mérnök özvegye; katonatiszti összeeskövés áldozata lett. — 130, 136
- Santelli, Italo* — vívómester. — 58
- Sáraiak* — cigányprimás-dinasztia. — 86
- Sárga Miska* — nyírségi betyár. — 150
- Satanello* ld. Márkus József
- Scharf Móric* (?—1924) — a tiszaezlári per „koronatanúja”. — 391
- Schlauch Lőrinc* (1824—1902) — nagyváradi püspök. — 201, 202, 204, 205
- Schmitt Jenő* (1851—1916) — az igazságügyminisztérium könyvtárnoka, a berlini filozófiai társaság pályázatán Hegelről írt tanulmánya dicséretben részesült. Írt a berlini *Der Socialist* című közlönyben. 1897-ben Budapesten *Állam nélkül* és *Ohne Staat* címen hetilapokat indított, melynek Tolsztoj is munkatársa volt. Több ízben „államfelforgató” eszméi miatt pörbe fogták, élete utolsó éveit Németországban töltötte. — 590
- Schratt Katalin* (1855—1940) — osztrák színésznő, a Burgtheater tagja, I. Ferenc József barátnője volt. — 67, 74, 75, 91—97
- Scott, Walter* (1771—1832) — angol regényíró, a történelmi regény megteremtője; az európai — s benne a magyar — irodalomra óriási hatása volt. — 465

- Shakespeare, William* (1564—1616). — 18, 30, 93, 118, 136, 291, 316, 317
- Sichermann Hermann* — a *Debrecen—Nagypáradi Értesítő* szerkesztője. — 432
- Simli Mariska* (?—1903) — hírhedt, gyengeelméjű „lapszerkesztő”, cilinderben, papi reverendában járta az országot; kalandos lapalapításainak gyűjtött előfizetőket. — 365, 382
- Sobri Jóska* — a XIX. századi betyár-romantika egyik híres alakja; személyéről legendák keringtek, az egyik szerint Vay József gróffal lett volna azonos. Eötvös Károly állapította meg, hogy egy vasendrei kovács fia, Pap Józsefnek hívták. — 20, 194, 377, 378, 387, 447, 524—528, 534, 566, 569, 571, 573—576, 577—579
- Solymosi Eszter* — tizennégy éves tiszaezlári leánya, akinek eltűnéséből keletkezett a hírhedt tiszaezlári vérvád. — 383, 391
- Somjai I. Károly* — hírlapíró, cikkei a *Magyar Államban*, a *Budapesti Hírlapban*, a *Vasárnapi Újságban* jelentek meg. — 397, 398
- Somogy Károly* — híres pesti varieté igazgató; első varietéje a Beleznay-kert volt a Kerepesi úton, innen átment a Hajós utcai Hermina Színházba, majd 1884-ben megnyitja Somogy Orfeum néven a mostani Fővárosi Operettszínház helyén levő mulatóját. A Lágymányoson is nyitott mulatóhelyet Konstantinápoly Budapesten névvel; Király utcai mulatójából lett Somogy tönkrementje után a Király Színház. — 125, 411
- Sovánka Nándor* — felvidéki cigányprímás. — 57, 86, 90
- Splényi Ödön* báró (1842—1910) — rendőrkapitány, Blaha Lujza férje. — 308, 311
- Stadion, Johann Philipp* gróf — főhadnagy, osztrák miniszter fia, Nyíregyházán főbe lőtte magát, mert a vendéglősné ütötte. — 330, 389
- Stanley, Henry* (1841—1904) — angol utazó, afrikai útjain számos felfedezést tett. — 423
- Stefánia* (1864—?) — II. Lipót belga király leánya; Rudolf osztrák—magyar trónörökös felesége. Második férje gróf Lónyai Elemér. — 99, 100
- Steuer Gyula* — a Fiume-kávéház tulajdonosa. — 61

- Strauss János** (1825—1899) — német zeneszerző, „kerin-
gőkirály”-nak nevezték. — 435
- Strobl Alajos** (1856—1926) — nagy magyar szobrász-
művész, erőteljes realizmussal ábrázolt szobrai közül
kimagaslik az Arany János-szoborcsoport és Szent
István szobra a Halászbástyán. — 467
- Sturm Albert** (1851—1909) — hírlapíró, tanár, a *Budapesti
Tudóstíró* című nyomatos szerkesztője. — 208
- Succi** — olasz „éhezőművész”, állítólag harminc napig
nem evett, és életben maradt. — 210
- Sváb Károly** (1829—?) — nagybirtokos, szabadelvű
párti képviselő, főrendiházi tag. — 341
- Szabolcska Mihály** (1862—1930) — református lelkész, köl-
tő; a századvégi epigonköltészet jellegzetes képvise-
lője. — 431
- Szabóné Nogáll Janka** (1861—1924) — író, érzelmes
nő- és lánykaregények szerzője; több szépirodalmi
lap munkatársa és szerkesztője. — 380
- Szalay Fruzsina** (1864—1926) — költő, és műfordító;
költeményei leginkább a *Fővárosi Lapokban* és a
Koszorúban jelentek meg. — 417
- Szana Tamás** (1844—1908) — kritikus, művészettörté-
nész, irodalomszervező; 1874-ben ő kezdeményezte az
Írói Kör, 1876-ban pedig a Petőfi Társaság megalaku-
lását, mindkettőnek titkára is volt. Többször próbál-
kozott lapszerkesztéssel: *Szépirodalmi Közlöny*, *Fi-
gyelő*, *Otthon*, *Koszorú* stb. — 370, 371, 374, 412
- Szapáry Pál gróf** (1873—1917) — nagy szerepet vitt a
budapesti társaséletben, a Park Klub elnöke volt;
rövid ideig fiúmei kormányzó. — 51
- Szatmári Mór** (1856—1931) — publicista és politikus;
1901-től 1910-ig országgyűlési képviselő, 1904 és 1913
között a *Budapest* című napilap felelős szerkesztője. —
395
- Széchenyi István gróf** (1791—1860). — 107, 177, 193,
352, 377, 400, 530, 531
- Széchenyi Ödön gróf** (1839—1922) — Széchenyi István
fia; 1874-ben Konstantinápolyba utazott, s ott az
általa tervezett tűzoltó ezrednek főparancsnoka, majd
szultáni főhadsegéd és török pasa lett. — 208

- Szegfy* Mórné, [Kónya Emilia] (1830—1905) — író, a *Családi Kör* című szépirodalmi lap szerkesztője, lapjában jelentek meg novellái és cikkei. — 267
- Szemere* Bertalan (1812—1869) — a szabadságharc idején belügyminiszter, majd a Honvédelmi Bizottmány tagja, végül miniszterelnök. Később az emigrációban szembefordult Kossuth politikájával. — 194, 195, 197, 272
- Szemere* Miklós (1804—1881) — költő és ellenzéki politikus. — 284.
- Szemere* Miklós (1856—1919) — versenyistálló tulajdonos, legendás szerencsével játszó nagy kártyás. „Udvartartása”, fejedelmi gazdagságban élő alakja sokat foglalkoztatta Krúdy Gyulát, több remek írásának főalakja (*A vörös postakocsi*, *Őszi utazások a vörös postakocsin* stb.). — 18, 19, 56—76, 90, 95—97, 178, 200, 202—205, 208, 230, 234, 239, 240, 243, 246, 247, 434, 584, 596, 599
- Szendrey* Ignác (1799—1895) — Szendrey Júlia apja; a Károlyi-uradalmak jószágigazgatója volt. Pesten több háza volt, a Képiró utcai Hét Bagoly ház is az övé volt. — 284, 285, 374
- Szendrey* Júlia (1828—1868). — 251—281, 286, 288, 374, 375
- Szendrey* Mária — Szendrey Júlia nővére, Gyulai Pál felesége. — 253
- Szentirmay* Elemér [Németh János] (1836—1908) — országos hírű nótaszerző. (Csak egy kislány van a világon stb.) Több népszínműhöz (*Falu rossza*, *Piros bugyelláris*) zenét írt, Blaha Lujzával együtt a népszínmű felvirágoztatója. Önálló színműveket is írt, ezeket azonban csak vidéken játszották. — 159
- Szakra* — ld. Teleki Sándorné
- Szikszay* Ferenc — a „Nemzeti Színház vendéglőse”, vendéglője a Múzeum körút és a Kerepesi út (a mai Rákóczi út) sarkán Pest egyik nevezetessége volt. — 210
- Szilágyi* Dezső (1840—1901) — szabadelvű politikus, jogász; a kiegyezés utáni politikai élet egyik központi alakja. 1891 és 1895 közt igazságügyminiszter, majd a képviselőház elnöke. — 468, 591
- Szirmay* grófnő — Erzsébet királynő udvarhölgye. — 225
- Szóllóssy* Ferenc — katonaeorvos, állítólag ő árulta el, hol

ásták el Kossuthék a magyar koronát. — 192—199, 270—275

Szöllősi Zsigmond (1872—?) — író, hírlapíró; több regényt és szindarabot írt. — 415

Szinnyei József (1830—1913) — irodalomtörténész, bibliográfus, az Országos Széchényi Könyvtár igazgatója. Főműve: *Magyar írók élete és munkái* című írói lexikon. — 380

Szirovatka Károly (1867—?) — operaénekes; Operaházunk tagja 1891-től 1894-ig, ekkor külföldre szerződött, nagy sikereket ért el, s csak vendégszerepelni járt haza. Később maglódi birtokára vonult vissza. — 467

„*Szűcs pátri*,” Szűcs Gyula — vidéki rendőrkapitány, képviselőházi terembiztos. — 73, 183, 206—218, 436, 606

Takova gróf ld. Obrenovics Milán

Telegdi Kovács Lajos (1818—1873) — könyvkereskedő, könyvkiadó; ösztönzőleg hatott az írókra, ő maga is írt ifjúsági regényeket. — 431

Teleki József gróf (1790—1855) — Teleki László féltestvére, író, történész. 1842-ben Erdély kormányzója, koronaőr. — 522

Teleki Sándorné, [Kende Juliska] (1864—?) — Szikra írói néven írt elbeszélései és regényei korában igen népszerűek voltak. — 74

Tennison, Alfred lord (1809—1892) — angol költő; a Viktória-kor egyik legnagyobb és legünnepeltebb lírikusa. — 118

Thackeray, Makepeace William (1811—1863) — angol író; a XIX. századi kritikai realizmus kimagasló alakja. Legnagyobb regénye a *Hiúság vására*, a napóleoni háborúk Angliájának, az arisztokráciával szövetséges angol polgári társadalomnak nagyszerű csoportképe. — 23, 123, 469

Thaisz Elek — 1872-től rendőrkapitány Budapesten. — 131, 326, 570

Timár Szaniszló (1859—1917) — újságíró, az *Egyetértés* munkatársa, a színházi rovat vezetője. — 397

- Tisza István gróf** (1861—1918) — politikus, Tisza Kálmán miniszterelnök fia. A feudális reakció szélsőséges képviselője. Külpolitikailag az osztrák, illetve német érdekek kiszolgálója. Miniszterelnöksége idején (1913—1917) tört ki az első világháború. 1918-ban az Októberi Forradalom kitörésének napján agyonlőtték. — 78
- Tisza Kálmán** (1830—1902) — szabadelvű politikus, belügyminiszter, majd miniszterelnök. 1861-ben Teleki László halála után a Felirati párt vezetője, 1865 után „balközép” képviselő, 1869-től a balközép egyik vezetője. 1875-ben pártja fuzionált a Deák-párttal és ő a „szabadelvű” kormány belügyminisztere, majd 1875-től 1890-ig miniszterelnöke. — 6, 46, 63, 64, 166, 217, 231, 246, 341, 350, 351
- Tisza Kálmánné, Degenfeld—Schomburg Ilona grófnő** — Tisza Kálmán felesége. — 63, 64
- Tiszay Dezső** (1854—1900) — színész, majd színigazgató több vidéki nagyvárosban (Debrecenben, Miskolcon, Pécsen stb.). Nagy köztiszteletben állt, az Országos Színészegyesületnek alelnöke volt. — 424
- Toldi Miklós** — valószínűleg élő személy a XIV. században; hőse a legnevezetesebb magyar mondák egyikének, a Toldi-mondának, melyet Ilosvai Selymes Péter költeménye őrzött meg számunkra. — 320, 321
- Tolnai Simon** (1867—1944) — a nevét viselő kiadóvállalat megalapítója. Olcsó, népszerű folyóiratot (*Tolnai Világlapja*) és ismeretterjesztő műveket adott ki. — 412
- Tolsztoj, Lev** (1828—1910) — 117, 590
- Tóth Béla** (1857—1907) — hírlapíró, a tárcaműfaj képviselője, anekdotagyűjteményei jelentősek. Ady Endre leghevesebb ellenfelei közé tartozott, költészetét a *Pesti Hírlapban* megjelenő Esti leveleiben gyakran gúnyolta. — 74, 208, 371, 390, 398, 608
- Tóth Kálmán** (1831—1881) — költő, vígjátékíró, a Petőfi utáni korszak legtehetségesebb epigonja. — 181
- Törs Kálmán** (1843—1892) — író, újságíró; 1878-tól függetlenségi párti képviselő, a *Pesti Napló* munkatársa. — 32, 38, 41, 315, 318, 320, 321
- Turf Karolin** — bécsi virágáruslány, a Derby-nyertes lovat koszorúzta meg, nevét onnan kapta. — 233

- Trautmansdorff* — osztrák hercegi és grófi család, amely a XIII. század óta nagy szerepet játszott Ausztria történetében. — 237
- Turgenyev, Ivan* (1818—1883) — orosz regényíró, a világirodalom egyik legkiválóbb novellistája, kegyetlen ítéletet mond a jobbágyrendszer felett, a nemesi udvarházak, a jobbágytartó földesurak alakjának megrajzolásában. — 117, 123, 170, 379
- Türr István* (1824—1908) — magyar mérnök, Garibaldi hadseregének egyik legkiválóbb alvezére, az olasz hadsereg altábornagya. 1867-ben az általános amnesztia után tért haza Magyarországra. — 194, 385
- Újházi Ede* (1844—1915) — színművész, a Nemzeti Színház nagy jellemábrázolója. — 154
- Umberto* (1844—1900) — olasz király, uralkodott 1878-tól 1900-ig. — 60
- Üchtritz Zsigmond báró* (1846—1925) — főrendiházi tag. — 25, 121, 240
- Vadnay Károly* (1832—1902) — író és újságíró, évtizedeken át szerkesztette a szépirodalmi *Fővárosi Lapokat*. — 243, 371, 595
- Vachott Sándorné* — ld. Csapó Mária.
- Várkonyi István* (1852—1916) — földmunkás. Tagja volt a szociáldemokrata pártnak; 1896-ban a *Földművelő* című lapot indította meg, majd létrehozta a Független Szocialista Pártot. 1906-ban Várkonyi hívei egyesültek az Áchim-féle parasztpárttal. — 583, 584
- Vasvári Pál* (1827—1849) — a 48-as ifjúság egyik vezére, a szabadságharcban esett el. — 172
- Vaszary Kolos* (1832—1915) — esztergomi érsek, hercegprímás. — 201
- Vay József gróf* — ld. Sobri Jóska.
- Vay Sarolta grófnő* (1859—1918) — Vay Sándor, D'Aragnan, Florestán, Floridor néven írta elbeszéléseit, tárcáit, visszaemlékezéseit a régi Monarchia ismertebb alakjairól. — 62, 365, 377—385, 395, 396, 417
- Vecsera Mária bárónő* — Rudolf trónörökös kedvese. — 24, 102—104

- Verhovay Gyula** (1848—1906) — hírlapíró, országgyűlési képviselő antiszemita programmal. 1887-ben panamába keveredett, s kénytelen volt visszavonulni a közélettől. — 117, 162, 390
- Vértesi Arnold** (1834—1911) — a XIX. század második felének legnépszerűbb tárcáírói közé tartozott, másfél ezernél több novellát írt és huszonnégy regényt hagyott ránk; a magyar kritikai realizmusnak egyik előfutára volt. — 431
- Vészi József** (1858—1941) — író és újságíró. A *Budapesti Napló* és a *Pester Lloyd* főszerkesztője volt. — 70, 110, 111
- Vidats János** (1826—1873) — a szabadságharcot végigküzdötte, annak bukása után várfogságot szenvedett. A 60-as, 70-es években képviselő. Nagy tevékenységet fejtett ki a Honvédmenház alapítása körül. — 62
- Vidliczky József** (1819—?) — függetlenségi párti képviselő. — 161—168
- Viktoria, Alexandrina** (1819—1901) — angol királynő, uralkodása (1837-től 1901-ig) a gyorsan terjeszkedő brit imperializmus kora. — 116, 120, 122, 328
- Vilmos II.** (1859—1941) — német császár, a porosz—német militarizmus és imperializmus képviselője; uralkodott 1888-tól 1918-ig. — 461, 462
- Virág Béla** (1863—?) — hírlapíró, több újság (*Független Ujság*, *Déli Ujság*, *Fővárosi Lapok* stb.) szerkesztője. — 73
- Vörös Elek** — győri cigányprímás. — 86, 88
- Vörös Lászlóné, Gaál Karolina** (1825—?) — író, elbeszéléseit, érzelgős, rossz regényeit korában nagyon olvasták. — 380
- Vörösmarty Mihály** (1800—1855) — 84, 445
- Waldau Zsanett (Jeanette)** — varieté-színésznő; Feistinger János Király utcai mulatójának, a Kék Macskának kedvelt sztárja. — 62, 121, 124
- Wallasz Jenő** (1871—?) — költő, író, esztétikus; 1908-ban *A Hét* segédszerkesztője volt. — 414
- Weisz Dániel** (?—1907) — a magyarországi ortodox izraelita központi iroda főtitkára. Lapja a *Zsidó*

- Htradó*, melyet Viador álnév alatt szerkesztett. — 418, 419
- Wekerle* Sándor (1848—1921) — szabadelvű párti politikus, a legnépszerűbb kiegyezés kori államférfiak egyike. 1886-tól 1889-ig pénzügyminisztériumi államtitkár, 1889-től 1892-ig pénzügyminiszter, 1892-től 1895-ig és 1906-tól 1910-ig minisztere/nök. — 94, 351
- Wellner* Jakab (1873—1936) — szociáldemokrata politikus, 1898-ban a Szociáldemokrata Párt titkára, 1909-ben a *Népszava* helyettes szerkesztője, 1918-ban felelős szerkesztője lett. A Tanácsköztársaság idején működése a proletárdiktatúra megbuktatására irányul. 1919 után Bécsbe emigrál, 1924-ben visszatér Magyarországra, és újból a *Népszavát* szerkeszti. — 583
- Wenckheim* Béla báró (1811—1879) — Deák-párti politikus, 1867-től 1869-ig belügyminiszter, 1871-től 1879-ig a király személye körüli miniszter, 1875-ben miniszterelnök. — 94, 562
- Werböczy* István (1458—1541) — jogtudós, szegény köznemesből dúsgazdag földbirtokossá emelkedett politikus. *Tripartituma* (Hármaskönyv) a rendi Magyarország köz- és magánjogának összefoglalása. — 177, 378
- Wertheimstein* Róza — nagyváradi lány, 1907-ben feleségül vette Rothschild, Nathaniel Charles, a londoni Rotschild-család fia. — 439
- Wesselényi* Miklós (1796—1850) — a reform-országgyűléseken az ellenzék egyik legnagyobb tekintélyű és tudású képviselője. Demokratikus eszméit *Balítéletek* című könyvében fejtette ki. — 533
- Wilson*, Woodrow (1856—1924) — amerikai államférfi, az első világháború alatt az Amerikai Egyesült Államok elnöke. — 110—112, 114
- Windischgrätz herceg* — osztrák hercegi család. — 237
- Wlassics* Gyula báró (1852—1937) — politikus, 1895-től 1903-ig közoktatásügyi miniszter. — 416
- Wodianer* Fülöp (1822—1899) — magyar nyomdász és könyvkiadó, 1874-ben a Lampel Róbert-céget is átvette. Céget később a Franklin Társulat vette meg. — 394, 600
- Wodiánerné* — Wodiáner Fülöp felesége. — 600

- Wohl*-névűek — Wohl Janka (1846—1901) — Wohl Stefánia (1846—1889) — írónők, női divatlapok szerkesztői. — 263, 365, 502
- Wolafka* Nándor — nagyváradi kanonok és debreceni plébános, nagy agitációt fejtett ki a kálvinista cívisek városában a politikai-társadalmi életbe beavatkozó egyház érdekében. — 358, 431
- Wolkenstein* Antal Károly Simon gróf (1832—1913) — osztrák diplomata, diplomáciai pályáját 1870-ben kezdte; volt szentpétervári, majd párizsi nagykövet. — 490
- Zarándy* A. Gáspár (1860—1911) — levéltárnok; a tiszaszlári eseményekkel kapcsolatban a budapesti egyetemen megalakította az antiszemita pártot. Uszító cikkei a különböző napilapokban jelentek meg. Szemere Miklós családfáját állította össze. — 73, 230, 434
- Zempléni* [Imrey Árpád] (1865—1919) — költő, a rokon népek mondavilágának elemeit olvastotta költészetébe. — 370—376
- Zichy* Géza gróf (1849—1924) — világhírű, félkarú zongoraművész, zeneszerző, a budapesti Operaház intendantusa volt. — 606
- Zichy* Jenő gróf (1837—1906) — Ázsia-utazó, a Kaukázusba és Szibériába vezetett eredményes tudományos expedíciót. — 373
- Zichy* Nándor gróf (1829—1911) — nagybirtokos, Deák-párti képviselő, majd főrendiházi tag. A klerikális „néppárt” elnöke. — 99, 101, 102
- Zilahi* Simon (1849—1913) — hírlapíró; több újság szerkesztője, majd a *Budapesti Hírlap* igazgatója, a magyar újságkiadás országos szövetségének elnöke lett. — 192
- Zita* királyné (1892—?) — IV. (Habsburg) Károly osztrák császár és magyar király felesége. — 128
- Zubovics* Fedor (1846—1920) — huszárőrnagy, 1867-ben Garibaldi mellett harcolt, kitűnő lovas, a világháborút is végigharcolta. A háború után Visegrádon élt. — 80